

Canadian Institute of Ukrainian Studies

450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, Alberta, Canada T6G 2E8

From Mythology to History: Responding to the Pereiaslav Anniversary

In January 1654, in the town of Pereiaslav, Hetman Bohdan Khmelnytsky and the Cossack Council recognized the suzerainty of the Muscovite tsar. While historians have interpreted this event in many ways, it became a vital component of the Russian-Ukrainian unity myth, which asserted that one nation had been split by the Mongol invasion and subsequent Lithuanian or Polish rule and was "reunited" by the Pereiaslav Agreement. This mythology was further refined by the Soviets, particularly on the 300th anniversary in 1954, when the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union defined the Pereiaslav Agreement as a permanent voluntary reunion of two fraternal peoples. This mythology remained compulsory until the collapse of the Soviet Union.

Independent Ukraine largely abandoned the Russian-Ukrainian unity myth for a variety of other historical interpretations. Therefore it was both shocking and surprising when, on 13 March 2002, President Kuchma issued a decree "On the Commemoration of the 350th Anniversary of the Pereiaslav Cossack Council of 1654." While not equalling the scale of the 1954 "commemoration," the decree's contents, as well as the membership of the organizing committee, indicated the serious nature and breadth of scope of the intended undertaking. The 1954 anniversary, however, was celebrated in Ukraine when that republic was a constituent part of the Soviet Union;

this new "commemoration" was to take place in independent Ukraine. Did the decree's authors and the members of the organizing committee not understand they were preparing to commemorate the anniversary of an event

*Portrait of Bohdan Khmelnytsky (1651)
by a Dutch artist, Willem Hondius*

that led to the abolition of the independent Ukrainian state formed under Bohdan Khmelnytsky's leadership? Was this not acceptance, at least in part, of the unity myth?

On 14 June 2002, Zenon Kohut, Serhii Plokhii, and Frank Sysyn wrote an open letter on behalf of CIUS to their colleagues in Ukraine, calling on them not to be seduced by blandishments of the authorities to take part in this obvious political gambit. The

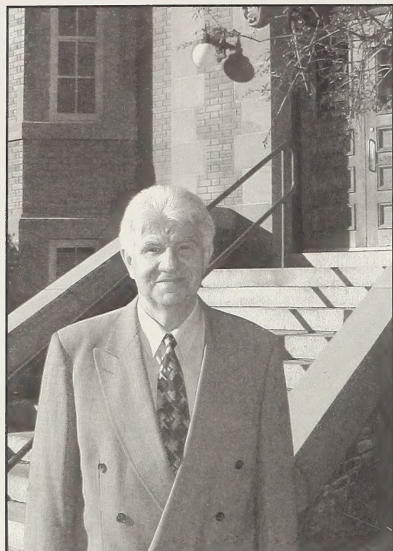
letter was widely discussed in Ukraine. Realizing the importance of providing reliable historical information on the Pereiaslav Agreement, CIUS undertook a number of steps to provide such scholarly information to the academic and Ukrainian communities.

CIUS Press promoted John Basarab's *Pereiaslav 1654: A Historiographical Study*, a thorough examination of the documents of the Ukrainian-Russian negotiations, including translations of the most important texts. The author also looks at the views of the most important scholars who wrote on the Pereiaslav Agreement from the seventeenth century to the 1970s. CIUS also undertook an active role in funding and producing a major volume on the Pereiaslav Council and Agreement that was published in Kyiv recently by Smoloskyp Press, *Pereiaslavska rada 1654 roku (istoriohrafia ta doslidzhennia)* (The Pereiaslav Council of 1654

[Historiography and Research]). This 888-page volume includes 21 articles by prominent historians, both in the past and present, including CIUS historians Frank Sysyn and Serhii Plokhii.

To permit the Ukrainian public to gain a deeper understanding of the historical events of 1654 and how they have been interpreted, CIUS co-sponsored a series of events in Ukraine and Russia. CIUS supported and participated in some of the launches of the Pereiaslav Council book throughout Ukraine. It also co-sponsored three

Continued on page 9

Zenon Kohut in front of entrance to Athabasca Hall, home of CIUS

Looking Ahead: 2004–2009

Beginning a term of office is an auspicious time to reflect on the past and to consider future directions. It is my belief that we have to build upon our core values and past accomplishments while, at the same time, meet new challenges. In this very brief outline, I am able only to point in the direction that I would like to take the Canadian Institute of Ukrainian Studies (CIUS) in the next five years.

1. Maintaining Excellence in Research

In building on its strengths, CIUS will maintain its leading position in the study of Ukrainian history. The translation and editing of Mykhailo Hrushevsky's monumental *History of Ukraine-Rus'* will remain the core of our efforts. The publication of the "Historical Dictionary of Ukraine" in 2005 will bring this long-term project to conclusion. The top priority of the Ukrainian Canadian Program remains the writing of the history of Ukrainians in Canada during the interwar

period, which is to be completed by 2006. The Ukrainian Language Education Centre (ULEC) will continue to provide cutting-edge methodologies through the Nova program publications for Grades 1–6 (which is nearing completion) and by developing programs for junior high school and high school. The best authorities will be mobilized as subject editors for the Internet Encyclopedia of Ukraine, who, in turn, will find authors for individual entries. Finally, CIUS will continue to promote research excellence in all fields of Ukrainian studies through the projects it supports with its grants, sponsorships, and joint publication projects.

2. Expanding and Improving the Dissemination of Research and Knowledge

As the largest publisher of English-language materials in Ukrainian studies (over 140 books and 60 research reports to date), CIUS Press will continue to be the cornerstone of the institute's publication efforts. The second element of the institute's publication program is the *Journal of Ukrainian Studies*, which, I expect, will resume its role as a premier publication in the field of Ukrainian studies. CIUS will also continue to disseminate research results through the sponsorship of panels at the annual conferences of various learned societies, the organization of seminars and lectures at the University of Alberta and Toronto, and the sponsorship of conferences on specific themes, as exemplified by the three conferences dedicated to the controversial topic of the 350th anniversary of the Pereiaslav Council.

A Digital CIUS: In the next five years, particular attention will be devoted to the dissemination of research results through the Internet—in fact, the creation of a digital CIUS. Its main components will be the following:

1. An expanded CIUS Web site

<www.cius.ca> that will include not only news about the institute its units, programs, and the *CIUS Newsletter*, but will also contain academic papers and lectures, analysis on contemporary Ukraine (Stasiuk Program), book reviews, and other materials.

2. The Ukrainian Knowledge Internet Portal (UKiP) Consortium will produce and design the kinds of multimedia resources for a Web site that will be of greatest benefit to students, teachers, and parents interested in Ukrainian language learning and Ukrainian culture. The recent launching of the Web site <www.oomRoom.ca> in both English and Ukrainian has already provided a unique tool for students in Ukrainian language and other Ukrainian content programs from Kindergarten to Grade 12.

Canadian Institute of Ukrainian Studies

450 Athabasca Hall
University of Alberta
Edmonton, AB, Canada T6G 2E8

Telephone: (780) 492–2972
FAX: (780) 492–4967
E-mail: cius@ualberta.ca
CIUS Web site: www.cius.ca

CIUS Newsletter
Reprints permitted with acknowledgement
ISSN 1485–7979
Publication Mail Agreement No. 40065596

Editor: Bohdan Klid
Ukrainian translation: Halyna Klid
Design and layout: Peter Matilainen

To contact the CIUS Toronto Office (Internet Encyclopedia of Ukraine Project, *Journal of Ukrainian Studies*, CIUS Press, or Peter Jacyk Centre), please write c/o:

1 Spadina Crescent, Rm 109
University of Toronto
Toronto ON M5S 2J5

Telephone: (416) 978–6934
Fax: (416) 978–2672
E-mail: cius@utoronto.ca

oomRoom.ca!
Resources and strategies
for Ukrainian language
and culture learning
on the Internet!

3. The Internet Encyclopedia of Ukraine (IEU)

<www.encyclopediaofukraine.com>, is envisioned as a continuously updated, sophisticated, and user-friendly Internet-based learning and information resource for students, scholars, and the general public. To date, 1,300 entries have been uploaded to the IEU site and are accessible to Internet users. Bringing this number up to the 20,000 entries projected will be a major academic, technical, and financial challenge.

4. The newly expanded and upgraded CIUS Press Web site <www.utoronto.ca/cius> provides Internet users with an online catalogue of CIUS Press publications and issues of the *Journal of Ukrainian Studies*. It also offers an opportunity to purchase any CIUS publication directly through a secure online ordering system.

3. Providing Outstanding Service

CIUS will provide outstanding service to the Ukrainian community by developing the intellectual tools required for the nurturing of the Ukrainian Canadian heritage, whether developing resources for bilingual schools in Canada, textbooks, an Internet encyclopedia, a journal, or books on Ukrainian and Ukrainian Canadian topics. CIUS will also monitor the state of archives in Canada and maintain its commitment to the

Kalyna Country Ecomuseum.

CIUS will continue to act as campus leader in planning and implementing its initiative to establish a long-term cooperation agreement and partnership with Lviv National University, the premier institution of higher learning in western Ukraine, as well as other institution of higher learning in Ukraine.

CIUS will continue to assist Canadian governments on Ukraine-related matters. For example, on 12 May 2004, CIUS organized a "Roundtable on Ukraine: On the Eve of the Presidential Election of October 31, 2004" for Foreign Affairs Canada. Provincially, CIUS is represented on the Advisory Council on Alberta Ukraine Relations, which promoted the preparation of a memorandum of understanding between the province of Alberta and two regional governments of western Ukraine.

Finally, CIUS will continue to provide service to Ukraine itself. First and foremost, it will continue to support scholarship through the Kowalsky Institute in Kharkiv, the Institute of History at Lviv University, programs at Kyiv-Mohyla and Chernivtsi universities, and the many conferences, publications, research grants and scholarships CIUS offers in Ukraine. In addition, CIUS will continue to assist Ukraine in its reform efforts through such projects as the Canada Ukraine Legislative and Intergovernmental Project, primarily funded through the

Canadian International Development Agency (CIDA). The recent donation of \$250,000 from the Wrzesnewskij family foundation "Dopomoha Ukraini-Aid to Ukraine" (Toronto) to fund the "Ukraine Transparency and Election Monitoring Project" is testimony to CIUS's track record in managing large-scale projects in Ukraine and results achieved. We thank the Wrzesnewskij family for the trust they have placed in us.

4. Establishing a Solid Financial Foundation

In budgetary terms, CIUS does not have the income to fund adequately all current programs. This is particularly troublesome, since despite the best efforts and good success in fund raising, endowment income is scheduled to decrease during the next five years due to recent poor market performance. At the same time, additional government funding seems unlikely. Our only response to this impending crisis is to obtain more money to adequately fund our projects and programs. CIUS has taken the first step in organizing a more systematic and intensive fundraising campaign. It was fortunate to obtain a grant to hire a fund development officer, Anna Biscoe, who will develop and help execute fundraising strategies for the institute.

In short, CIUS requires substantial new funds in order to fulfill its mission as "the foremost Canadian and leading world research institute dedicated to the discovery, preservation, and dissemination of knowledge about Ukraine and Ukrainians." While we will attempt to further cultivate the successes with government and grants that we have had in recent years, the major potential source of income comes from you, dear reader. It is your generosity in the past that makes us so hopeful for the future.

Zenon E. Kohut, Director

CIUS News

Wrzesnewskyj Family Foundation Funds Election Monitoring Project in Ukraine

On 10 September 2004, Mr. Borys Wrzesnewskyj, the newly-elected Member of Parliament in the Toronto riding of Etobicoke Centre, presented a cheque in the amount of \$250,000 to CIUS on behalf of his family's charitable foundation "Dopomoha Ukraini-Aid to Ukraine" to fund the "Ukraine Transparency and Election Monitoring Project (UTEMP)." The project, managed by CIUS, sent Canadian experts to Ukraine to design and deliver non-partisan seminars on election laws, policies and procedures for local election officials and scrutineers prior to the scheduled elections for president. UTEMP thus aimed to support Ukraine's democratic development by reinforcing the understanding of election-related legislation, government policies and procedures that are followed prior to and during elections.

The generous donation was accepted on behalf of the University of Alberta by Dr. Andrew Greenshaw, Associate Vice-President (Research), and on behalf of CIUS by Dr. Zenon Kohut, Director. In his opening remarks during the presentation, Mr. Wrzesnewskyj noted that Ukraine was the only post-Soviet state outside of the Baltic countries with a viable opposition, which is a vital component of any democracy. "Canada," he said, "and

Borys Wrzesnewskyj shown signing cheque to CIUS. Seated to his left is Andrew Greenshaw, Associate Vice-President (Research). Standing (L-R): Serhii Plokhii and Zenon Kohut of CIUS

Ukrainian Canadians, have an important role to play in support of Ukraine's continued democratic development, and through institutions like CIUS can help." "Although people tend to look at universities as ivory towers," Mr. Wrzesnewskyj stressed, "at given points in time activities by institutions like CIUS could affect the lives of millions." This particular project, he noted, could train up to 1,000 election observers in Ukraine. It was thus "easy to write this cheque because this work will help Ukrainians in Ukraine."

Dr. Greenshaw thanked Mr. Wrzesnewskyj on behalf of the University of Alberta and noted that international relations were matters of great importance for the university community and for CIUS, whose excellence in scholarship and contributions in the area of international relations are highly recognized. Dr. Kohut also

thanked Mr. Wrzesnewskyj and pointed out that CIUS had over eight years of experience in Ukraine managing CIDA-funded projects, which have promoted democratic development, and has an infrastructure in Ukraine, which would translate into effective management of the project. Mr. James Jacuta managed the project for CIUS and the non-governmental organization "Community Energy Foundation" was named as CIUS's partner in Ukraine.

The son of Ukrainian immigrants, Mr. Wrzesnewskyj is the current president and owner of both the Future Bakery and M-C Dairy, well established businesses headquartered in Etobicoke. As recognition for his success and innovation, Mr. Wrzesnewskyj was named one of Ontario's "Top 100 Entrepreneurs" by the Ontario Business Journal. The Future Bakery,

founded by his grandparents, employs more than 80 people today. He took over his family business at the age of 22 following his graduation from the University of Toronto.

Mr. Wrzesnewskyj has dedicated much of his life to working with community groups and humanitarian causes both in Canada and abroad. In Ukraine, he supported civil rights groups and democratic reform prior to the collapse of the Soviet Union. The Wrzesnewskyj family continues to work in Ukraine, funding and organizing relief efforts for orphans, and offers post-secondary scholarship funds for promising students in need.

Ukraine's New Ambassador Visits CIUS

In his first official visit, since being appointed Ukraine's ambassador to Canada, His Excellency Mykola Maimeskul came to Alberta at the invitation of Premier Ralph Klein. While in Edmonton, Dr. Maimeskul visited the Canadian Institute of Ukrainian Studies, where he met with CIUS staff and other faculty and staff of the University of Alberta. The above photo was taken at the reception following the official signing on 11 August 2004 of a Memorandum of Understanding between the Province of Alberta and Ivano-Frankivsk Oblast. The MOU will allow for closer cooperation between the regions in a number of areas, including education, agriculture, museums, tourism and community development.

Shown in the photo are (L-R): Serhii Plokhii (CIUS), Olenka Bilash, (Faculty of Education), Mykola Maimeskul (Ukraine's Ambassador to Canada), Anna Biscoe (CIUS), Natalia Pylypiuk (Modern Languages and Cultural Studies), and Bohdan Klid (CIUS).

British Government Documents on Ukraine Catalogued

In 1997, CIUS Press published a finding aid (Research Report No. 60) "British Foreign Office Files on Ukraine and Ukrainians, 1917–1948," compiled by Jaroslav Koshiw. This 300-page finding guide contains more than 15,000 pages of Foreign Office documents copied by Mr. Koshiw at the Public Record Office in London as part of a research project that he initiated in the 1980s (funding was supplied by CIUS). In addition to official reports and discussions on many aspects of the Ukrainian question in the first half of the twentieth century, these documents cover such subjects as Polish government policy in interwar western Ukraine, the famine of 1932–33, political developments in the course of

World War II, and the fate of Ukrainian Displaced Persons after the war.

A bound set of the documents has been held at the CIUS library and consulted by researchers. During the 2004 winter term, two students at the University of Alberta Library School, Tatiana Poliakevitch and Margaret Decorby, prepared a second set of the Foreign Office documents for binding and cataloguing as part of their library practicum. The project was coordinated by the university's Germanic and Slavic librarian, Erika Banski. The set of 32 volumes, as well as a copy of the finding aid, has now been catalogued at the University of Alberta Library under the title "British Foreign Office Files on Ukraine and Ukrainians, 1917–1948" (call no. DK 508.79 K675 1917).

Anna Biscoe shown next to the Donor Recognition Wall at CIUS

CIUS Appoints Development Manager

The Canadian Institute of Ukrainian Studies is pleased to announce that Ms. Anna Biscoe has joined its staff to manage its fund development program. This is a one-year appointment, which was made possible through the co-operation of the University of Alberta's Development Office (External Relations) and the Ukrainian Studies Fund, Inc., of New York, which supports the goals, programs and activities of CIUS. Ms. Biscoe is charged with planning and co-ordinating work designed to increase the visibility of CIUS and the University of Alberta, and to establish and maintain a close relationship with its donors.

Ms. Biscoe has had a long-term association with CIUS: first as a recipient of a Master's Degree Fellowship; then as the first co-ordinator of the Ukrainian Language Education Centre (ULEC, 1986–88); and as an editorial assistant and manager of the Encyclo-

pedia of Ukraine office in Toronto (1993–95). After moving from Edmonton in 1988, she continued to be involved in various projects for ULEC, and was its acting director for six months in 2000–01. Most recently, she was a project manager for the development of Ukrainian language learning resources at the high school level with the Ukrainian Resource and Development Centre, Grant MacEwan College, Edmonton.

In accepting the position, Ms. Biscoe said, "I am very pleased to be

back at CIUS. I have always been a strong supporter of the institute and firmly believe that the Ukrainian community must be represented in all facets and levels of society, especially within the academic sphere. While the position of Development Manager for CIUS is a challenging one in today's economic climate, I look forward to meeting the challenge and to working with staff, donors and community."

Ms. Biscoe can be reached at CIUS by mail or by phone at (780) 492-2972, or by e-mail: abiscoe@ualberta.ca

CIUS Needs Your Support!

CIUS is sincerely grateful to all of its many donors. Donations to CIUS help support the development of Ukrainian scholarship by funding projects and programs as well as scholarships, fellowships and grants. They are fully tax-deductible in both Canada and the United States. If you would like to make a donation, please use the form and envelope provided or write to us at: Canadian Institute of Ukrainian Studies, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2E8. Those wishing to establish an endowment fund are asked to contact the director of CIUS.

КІУС щиро вдячний всім своїм жертводавцям. Пожертви на КІУС підтримують розвиток українознавства через фінансування програм та проєктів, стипендій для студентів і аспірантів та дотацій для науковців. Пожертви на КІУС не обкладаються податками, як у Канаді, так і в США. Щоб скласти пожертву на КІУС, просимо користуватися прикріпленою конвертою або писати на адресу: КІУС, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2E8. З усіх питань заснування іменних або цільових фондів при КІУСі просимо звертатися до директора інституту.

Дякуємо за Вашу підтримку!

Focus on Projects and Programs

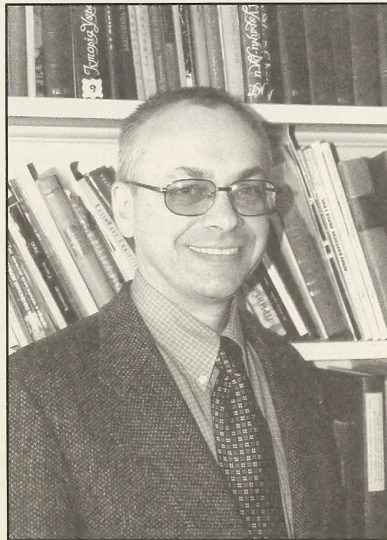
The Kowalsky Eastern Institute of Ukrainian Studies

The city of Kharkiv has left an ambivalent imprint in the Ukrainian consciousness: on the one hand, that of the traditions of Ukrainian Cossackdom of Slobidska Ukraine and the intellectual-cultural revival of the modern era; and on the other, that of the fifteen years (1920–34) when Kharkiv was the capital of Soviet Ukraine. The generation of the era of “the executed renaissance” of the 1920s and early 1930s bequeathed to us contradictory and divergent feelings of these two images of Kharkiv: the Soviet Russian and the Ukrainian.

After Ukrainian independence, Kharkiv unexpectedly found itself in a new geopolitical and cultural situation. It became a city bordering on Russia, but also one open to the influences of globalization. Reflected in this fact is the classical problem facing all of Ukraine: reconciling that which is Ukrainian with the modern. History has shown that “Ukrainianization” is not and cannot become merely “a return to one’s roots.” Ukrainianization can become attractive only if it is joined with that which is modern or contemporary.

Allow me, therefore, to share with you a brief episode from the not too distant past. One of my colleagues, a professor of history and, in his own words, a sincere patriot, did not sleep the entire night after the declaration of Ukraine’s independence. The next morning, he went out to greet the dawning of a new life. Everywhere his legs carried him—in the tram, in the

coffee shop, or at work—he joyously and deliberately spoke only in Ukrainian and demanded the same from his interlocutors. After many disappointing reactions, derisive comments, and not very pleasant conversations, this citizen of a “new, great, European country” returned home angry and deeply disillusioned. The miracle he anticipated did not come about. Disgusted, our colleague focused his attention on making money in honest and not so honest ways.

Volodymyr Kravchenko, director of the Kowalsky Institute in Kharkiv

This example is typical of the mentality of many Ukrainians, and not only of those in Kharkiv. The expected miracle did not take place. Therefore, most Ukrainians have chosen to take care only of themselves. The instinct of self-preservation has triumphed over the idea of civic solidarity. The theory of organic work, without being able to rely on a spectacular and then ephemeral outcome, does not have deep roots in Ukrainian society. It has, however, found favourable soil, especially in the West. For the culture of organic work,

the Soviet way of life is destructive. Anyone who has been to Ukraine knows whether “Sovietism” or Ukrainianness holds greater sway in that society today.

When, four years ago, the Canadian Institute of Ukrainian Studies began its bold project of supporting the development of Ukrainian studies in eastern Ukraine on the initiative of the late Michael Kowalsky and Daria Mucak-Kowalsky, there was no doubt that the natural centre of such activity should be Kharkiv. This necessitated rechanneling the natural sentiments of the Ukrainian community in North America for western Ukraine toward the “other Ukraine”—in the east—despite the negative stereotypes associated with the latter. What is more important, however, is that the project was founded on the concept of organic work—continuous, methodical, not always outwardly noticeable, but nevertheless effective. The end result has been the establishment of a new centre of modern Ukrainian intellectual influence.

In 2000, the Kowalsky Eastern Institute of Ukrainian Studies in Kharkiv was established to carry out the Kowalsky Program in eastern Ukraine. The institute was set up as a voluntary association that, though it does not have a permanent staff, plays the role of a co-ordinating centre on the regional level. The institute develops and administers Ukrainian-studies programs by scholars associated with different institutions in Kharkiv, Kharkiv oblast, and other cities of eastern Ukraine.

In 2003, the Zaporizhian Scholarly Centre at Zaporizhzhia University, headed by Professor Anatolii Boiko, became the institute’s main partner. In the future, similar long-term arrangements will be made with institutions

in Chernihiv, Sumy, Dnipropetrovsk, and Odesa. The aim of the Kowalsky Institute is to create a network of voluntary associations of Ukrainian-studies centres. Their activities, built on new organizational principles, will allow for a cleansing of the intellectual atmosphere, still hampered by the Soviet legacy. It is perhaps for the latter reason that the institute often encounters both open and hidden resistance to its activities.

The institute's scholarly projects are being developed with the potential for long-term growth and promise. This can be said, specifically, of the institute's annual international journal of history and culture, *Skhid-Zakhid* (East-West), which has already gained a reputation in Ukrainian-studies circles. Issues 7 and 8, which should be published before the end of 2004, are dedicated to, respectively, the history of Ukrainian universities and the question of the Pereiaslav Council of 1654. Of equal significance is the formation of an informational-analytical Web site <<http://keui.univer.kharkov.ua/keui.htm>> for the institute, which will contain information on the civic, cultural, national and scholarly life in Kharkiv and the region as a whole. We also have great expectations for the annual competition of student works in Ukrainian studies for the Kowalsky Prize.

During the first four years of its existence, the institute organized international scholarly conferences dedicated to historical memory and consciousness in Ukrainian society, the national question in eastern Ukraine, the history of university education in Ukraine, and the Pereiaslav Council of 1654. In addition, scholarly seminars, round tables, and lectures have been held regularly. Among these, it is worth mentioning the sessions that were dedicated to the contributions of George Y. Shevelov and Hryhory Kostiuk, the centenary of the Ukrain-

ian translation of the Bible, problems of national communism in the early twentieth century, the Ukrainian State of Hetman Pavlo Skoropadsky, and the anniversary of the incorporation of Crimea into Ukraine.

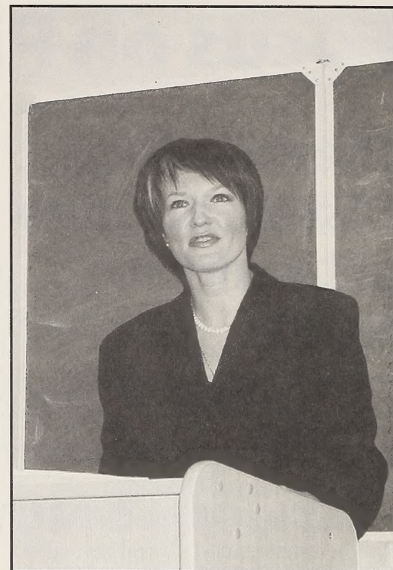
The institute's associates have initiated new scholarly projects, especially on national identity in Slobidska Ukraine, on the preparation of the series "Ukraine in travel diaries and memoirs," on studies of the city of Kharkiv in the Ukrainian national-cultural process, and on culture in the Ukrainian-Russian borderlands. It has also undertaken the important scholarly project of gathering and researching written and oral sources to the history of southern Ukraine, conceived by Professor Anatolii Boiko.

*Volodymyr Kravchenko,
Director*

Pursuing Hetman Mazepa's Papers

A portion of Ivan Mazepa's archive, which was believed to have been destroyed in the sacking of Baturyn in 1708, has been found in St. Petersburg, Russia. A report on this fascinating discovery was made by Dr. Tatiana Yakovleva of St. Petersburg University at a CIUS co-sponsored conference held in St. Petersburg on 27–29 May 2004.

The discovery of unknown letters by and to Ivan Mazepa was made by Dr. Yakovleva while she was examining Cossack-era documents in the archive of Aleksandr Menshikov, Emperor Peter's right-hand man and the commander of the Russian troops that captured and burned Baturyn. The existence of these letters led Dr. Yakovleva to conclude that Mazepa's archive was not burned in Baturyn, but was appropriated by Menshikov. She also believes that Menshikov, a notori-

Tatiana Yakovleva of St. Petersburg University, Russia, recently discovered some of Ivan Mazepa's papers

ously greedy man, captured not only Mazepa's papers but also his valuable library. Dr. Yakovleva and her students will continue their search for the new documents from Mazepa's archive and will be on the lookout for books from his library.

Dr. Yakovleva recently published a ground breaking article on Mazepa in one of Russia's leading historical journals, where she urged her colleagues in Russia to re-evaluate the historical importance of Mazepa in Ukrainian and Russian history and abandon the stereotypes imposed on the field by imperial and Soviet historiographies. She is now writing a book on Ivan Mazepa, commissioned by one of the leading Moscow publishing houses for the popular Russian series "Lives of Remarkable People."

The Kowalsky Program at CIUS is co-sponsoring Dr. Yakovleva and her colleagues in their search for Hetman Mazepa's archive and library. The results of these efforts, including the documents themselves, will be published.

From Mythology to History

Continued from page 1

international conferences on the Pereiaslav events. The first was held in Kyiv in January 2004, precisely 350 years after the meeting of the council. The aim of the conference was to provide a forum for scholarly discussion of the Pereiaslav Agreement and its consequences and to counter the anticipated official celebrations. Over thirty scholars from Ukraine, Russia, Poland, the USA, and Canada participated. Dr. Kohut helped organize the conference, chaired several of the sessions, and presented a paper on "The Pereiaslav Agreement in the Political and Historical Thought of the Hetmanate." The conference was widely reported in the Ukrainian media.

The second conference was organized by the Kowalsky Eastern Ukrainian Institute in Kharkiv in March 2004. It focused on the question of "Myths and Reality" and included a paper on the "Pereiaslav Complex in Ukrainian Historiography" by the Kowalsky Institute's director, Volodymyr Kravchenko.

ПЕРЕЯСЛАВСЬКА
РАДА
1654
РОКУ

Cover of the 2003 publication *The Pereiaslav Council of 1654 (Historiography and Research)*, co-sponsored by CIUS.

January 2004 conference on Pereiaslav in Kyiv. Shown speaking is Mykola Zhulynsky, director of the Institute of Ukrainian Literature, National Academy of Sciences of Ukraine

The third conference, which was sponsored by the Peter Jacyk Centre and Kowalsky Program at CIUS, met in May 2004 at St. Petersburg University, Russia. There, an international group of scholars discussed various interpretations of Russian-Ukrainian relations, including the Pereiaslav events. It featured fourteen presentations, arranged in five panels. The papers of all three conferences will be published.

CIUS has striven to ensure that academic circles, mass media worldwide, and the Ukrainian public would have authoritative material on the Pereiaslav Agreement and Council. Were these efforts successful? It seems so. While other problems in Russian-Ukrainian relations (e.g., the recent Tuzla events) may have had an equal impact, nevertheless there was a definite cooling of "Pereiaslav fever" on the official level. The grandiose planned "commemorations" never took place, and even officially sponsored events and the press took a much more balanced approach.

The unity myth has persisted, however, within those forces that pursue a new "unification" of Ukraine and Russia. Thus, while the conference in Kyiv was being held, the Union of Orthodox Communities and Natalia Vitrenko's Progressive Socialist Party held a Pereiaslav commemoration at St. Sofia Square, with public prayers being held for the "reunification" of Ukraine and Russia. Similarly, Patriarch Aleksei II of the Russian Orthodox Church called upon the participants of the Assembly of the Peoples of Belarus, Russia and Ukraine, held from 17 to 19 May 2004 in Zaporizhzhia, to remain faithful to the ideas of the "reunion" proclaimed 350 years ago during the Pereiaslav Council.

CIUS has successfully challenged the myth of this "reunion." It has done and will continue to do everything possible to bring the Pereiaslav events of 1654 back to the realm of historical inquiry and discourse.

By Zenon E. Kohut

New Publications

Memoirs on Ukrainian Revolution and 1920s Cultural Renaissance

The most recent publication of the Canadian Institute of Ukrainian Studies Press—Tatiana Kardinalowska's memoirs, *The Ever-Present Past*—is an extraordinary and extremely readable testimony of the author's childhood as the daughter of a tsarist general in pre-revolutionary Russia, the Caucasus, and Kyiv, and of the cataclysmic and exceptional times she later lived through during the Ukrainian Revolution, the subsequent civil war and Ukrainian-Soviet War, the Soviet Ukrainian rebirth of the 1920s, and the Stalinist terror.

While a postwar refugee in the United States, toward the end of her

life Ms. Kardinalowska (1899–1993) undertook to tell the story of her interaction with major Ukrainian political and literary figures as the young wife of Vsevolod Holubovych, a prominent member of the Ukrainian Central Rada of 1917 and the prime minister of the Ukrainian People's Republic from January to March 1918, and later of Serhii Pylypenko, the leader of the Pluh association of Ukrainian peasant writers and an influential cultural activist in Soviet Ukraine during the 1920s. Like thousands of other members of the Ukrainian intelligentsia, both Holubovych and Pylypenko were arrested and perished during

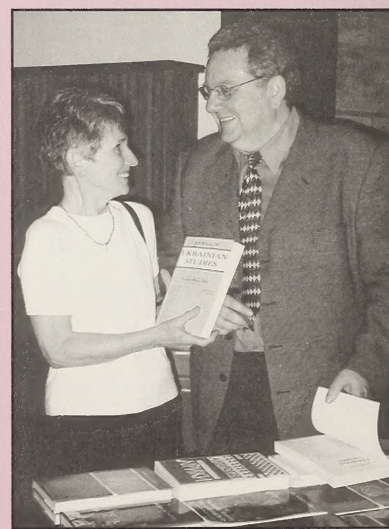
the terror of the 1930s.

The chief qualities that permeate Kardinalowska's memoirs are honesty and human kindness. They acquaint the reader with well-known Ukrainian politicians and writers as individuals. Holubovych, Pylypenko, Mykola Khvylovy, Volodymyr Sosiura, Valerian Polishchuk, Vasyl Ellan-Blakytny, Ostap Vyshnia, and Andrii Holovko come alive with all their faults and virtues. Kardinalowska's accounts of less noted persons—particularly her depiction of the NKVD interrogators and state prosecutors who persecuted Pylypenko and with whom she tried to intercede—provide some of the most

Lecture and Special Issue of the Journal of Ukrainian Studies in Memory of Danylo Husar Struk (1940–1999)

This year marks the fifth anniversary of the death of Professor Danylo Husar Struk. On 14 May 2004, the fifth annual Danylo Husar Struk Memorial Lecture was delivered by Dr. Taras Koznarsky of the Department of Slavic Languages and Literatures, University of Toronto. After the lecture, a new issue of the *Journal of Ukrainian Studies* (vol. 27, nos. 1–2), dedicated to the memory of Danylo Husar Struk, was presented by Roman Senkus, its guest editor. The special issue of the *Journal of Ukrainian Studies* in memory of Danylo Husar Struk contains eighteen articles in Ukrainian literature and one in linguistics.

Danylo Husar Struk was a well-known scholar who was closely associated with CIUS. From 1967 he taught many of the Ukrainian language and literature courses at the University of Toronto. In 1982 he became the managing editor, and in

Roman Senkus, guest editor, with Oksana Struk, widow of the late Danylo Husar Struk

1989 the editor in chief, of the *Encyclopedia of Ukraine*. From 1990 he was also associate director of CIUS in charge of its Toronto office.

revealing material in the volume. Her recollections of the Soviet famine-genocide of 1932–33 are among the most moving passages in the text.

Tatiana Kardinalowska's *Ever-Present Past* was published with generous support from the Michael Kowalsky and Daria Mucak-Kowalsky Endowment Fund at the Canadian Institute of Ukrainian Studies.

The price of this paperback edition, illustrated with numerous photographs, is \$22.95. It can be purchased by credit card from CIUS Press's secure online ordering system at <www.utoronto.ca/cius>; or by cheque or credit card by contacting CIUS Press, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, T6G 2E8; fax: (780) 492–4967; tel: (780) 492–2973. As a special offer, all those who purchase this book before 31 January 2005, will receive a free copy of *The Grace of Passing* by June Dutka (a biography of the prominent Canadian Slavist, linguist, literary scholar, and translator Constantine Andrusyshen).

Support for the Internet Encyclopedia of Ukraine Project Grows

The Internet Encyclopedia of Ukraine (IEU) project was launched in 2001 to develop the most comprehensive Internet-based source of information in the English language on Ukraine and Ukrainians. In its final form, the IEU will contain over 20,000 articles and encyclopedia entries, which will be supplemented by thousands of maps, photographs, illustrations, tables, music files and multimedia materials. The IEU's Web site is accessible at <www.encyclopediaofukraine.com>. Entries,

now totalling over 1,300, are being continuously posted on that site.

A considerable number of individuals and institutions have financially supported the project in 2003 and 2004.

The most generous donation was made by Mrs. Daria Mucak-Kowalsky of Toronto, who, through a gift of \$100,000, established the Michael Kowalsky and Daria Mucak-Kowalsky Encyclopedia of Ukraine Endowment Fund. Income from the fund will sup-

Andrii Cholii, Daria Mucak-Kowalsky's first husband, was murdered in a Soviet prison in 1941

port the preparation of encyclopedia entries in Ukrainian history.

Mrs. Mucak-Kowalsky is a longtime benefactor of CIUS and Ukrainian studies. Together with her late husband, Michael Kowalsky, she has facilitated important undertakings through exceptionally generous donations.

The activity supported by the Michael Kowalsky and Daria Mucak-Kowalsky Encyclopedia of Ukraine Endowment Fund is dedicated to the memory of Daria's first husband, the Galician lawyer and Ukrainian patriot Andrii Cholii. Andrii Cholii was born on 5 January 1912 in Verkhnia Kalush. Even though he faced difficult personal

circumstances and numerous barriers in obtaining a higher education in Polish-ruled Galicia, Mr. Cholii graduated with a master's degree in law from Lviv's Jan Kazimierz University in 1935. He was a resolute Ukrainian patriot and an active member of the Organization of Ukrainian Nationalists, and for this he was arrested during the first Soviet occupation of Galicia. Murdered in a Bolshevik prison in Stanyslaviv (now Ivano-Frankivsk) in June 1941 and buried in a mass grave at Demianiv Laz, now located in a nature preserve approx. 50 km. South of the city. The memory of his life and service to the Ukrainian people will be preserved by Mrs. Mucak-Kowalsky's endowment fund and the Internet Encyclopedia of Ukraine.

CIUS also acknowledges with gratitude the continued support of the IEU by The Learning Technologies Branch, Alberta Learning (LTB), which provided the project with a grant of \$25,000 in 2004. LTB provided the IEU with a grant of \$25,000 in 2003. Other individuals and community-based financial institutions in Canada, the United States, and Australia, have made sizeable donations in the past year in support of the IEU project. They include: Arkadii Mulak-Yatskiy of Los Angeles (\$5,000), Teofil Sudomlak of Renown Park, Australia (\$5,000), the Ukrainian Self-Reliance Federal Credit Union in Philadelphia (\$3,000), Eugene Baczynsky of Cleveland, Ohio (\$1,000), the Ukrainian National Federal Credit Union in New York City (\$500), and the Ukrainian Self-Reliance Federal Credit Union in Rochester, New York (\$400). The distances between the project's donors is testimony to the fact that the IEU is a project whose impact has been global.

CIUS expresses its heartfelt gratitude to all of the above and to all of the current and previous benefactors of the IEU.

Awards

Scholarships, Fellowships and Grants Awarded, 2004–2005

Undergraduate Scholarships

Leo J. Krysa Family Undergraduate Scholarship

Marta Prystasz, Faculty of Education, University of Alberta.

Steven Kobrynsky Memorial Scholarship

Olena Tovstyiuk, School of Business, University of Alberta.

Ukrainian Canadian Professional and Business Club (Edmonton) Scholarship in Education

Marta Prystasz, Faculty of Education, University of Alberta.

Graduate Scholarships

Marusia and Michael Dorosh Master's Fellowship

Oksana Babenko, Department of Modern Languages and Cultural Studies, University of Alberta. "Personal Ads and Gender Identity in the Modern Ukrainian Society."

Helen Darcovich Memorial Doctoral Fellowship

Mark Andryczyk, Department of Slavic Languages and Literatures, University of Toronto. "A Community of Others: The Identity of the Ukrainian Intellectual in Post-Soviet Ukrainian Prose."

Tetyana Narozhna, Department of Political Science, University of Alberta. "Western Aid in the East European Transition: Remedying Remedies."

Mykola Soroka, Department of Modern Languages and Cultural Studies, University of Alberta. "Displacement and Literature: The Writings of Volodymyr Vynnychenko."

Peter Jacyk Doctoral Fellowship

Serhiy Bilenky, Department of History, University of Toronto. "Eastern Europe in Search of a Nation(al)ity: Romantic Nationalism in Ukraine, Poland, and Russia, 1830s-1840s."

Post-Doctoral and Other Fellowships

Neporany Research and Teaching Fellowship

Maria Rewakowicz, Columbia University, "Post-Soviet Literary Ukraine: Identities and Canons."

John Kolasky Memorial Fellowships and Grants

Natalia Fedorovych, Institute of Historical Research, Lviv National University. "Ukrainian Women in the Second World War."

Olia Hnatiuk, Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences, Warsaw [Jointly funded with the Oleh Zujewsky Endowment Fund]. "Ways of Remaking Cultural and Political Identities: The Visnyk Group."

Rostyslav Melnykiv, Kharkiv Pedagogical State University. "The Theory and Practice of Ukrainian Literary Groups in the 1920s-1930s."

Yurii Mytsyk, Department of History and Political Science, National University "Kyiv-Mohyla Academy". "The Ukrainian Orthodox Church During the Period of the Hetmanate (1648 to the End of the Eighteenth Century): Sources and Historiography."

Research Grants

Wolodymyr Dylinsky Memorial Endowment Fund

Yaroslav Kit, Faculty of Philosophy, Ukrainian Free University, Munich. "The Hitler-Stalin Pact of 23 August 1939: Diplomatic and Demographic Aspects."

Juchymenko Family Endowment Fund

Viktor Susak, Department of History and Sociology, Lviv National University [Jointly funded by the Mykola Klid Memorial Endowment Fund and Kowalsky Program for the Study of Eastern Ukraine]. "Regional Differences in the Political Culture of Modern Ukrainian Society: The Examples of Lviv and Donetsk."

Mykola Klid Memorial Endowment Fund

Viktor Susak, Department of History and Sociology, Lviv National University [Jointly funded by the Juchymenko Family Endowment Fund and Kowalsky Program for the Study of Eastern Ukraine]. "Regional Differences in the Political Culture of Modern Ukrainian Society: The Examples of Lviv and Donetsk."

Kowalsky Program for the Study of Eastern Ukraine

Helinada Hrinchenko, Department of Ukrainian Studies, Kharkiv National University. "The Oral Histories of "Ostarbeiters": A Compilation of Source Materials."

Oksana Kovalenko, Institute of Ethnic Studies, National Academy of Sciences of Ukraine [Jointly funded with the Michael Zacharuk Memorial Endowment Fund]. "The Historical Topography of a

Regimental City in Left-Bank Ukraine (Based on the Example of Poltava in the Seventeenth-Eighteenth Centuries)."

Volodymyr Mezentssev, Department of Slavic Languages and Literatures, University of Toronto. Support for the archeological excavations in Baturyn.

Ivan Storozhenko, Faculty of History, Dnipropetrovsk National University. "Bohdan Kmelnysky and the Art of Warfare in the Military Campaigns of 1648–1657."

Viktor Susak, Department of History and Sociology, Lviv National University [Jointly funded by the Juchymenko Family Endowment Fund and Mykola Klid Memorial Endowment Fund]. "Regional Differences in the Political Culture of Modern Ukrainian Society: The Examples of Lviv and Donetsk."

Ihor Syty, Chernihiv Historical Museum. "The Age of Ivan Mazepa in Documents: *Mazepa's Book*."

Tatiana Yakovleva, Department of History, St. Petersburg State University. "Documents on the Hetmanate in St. Petersburg Archives and Libraries."

Vasil Kravcenko Endowment Fund

Marsil Pharkhshatov, St. Petersburg Institute of History, Russian Academy of Sciences. "Discussions Through Borders: A.-Z. Validi and A. P. Kovalevskii as the Investigators of *Traveling Notes* by Ibn Fadlan About His Journey From Baghdad to the Volga in 921–922."

Alexander and Helen Kulahyn Endowment Fund

Oksana Prokopiuk, Faculty of History, Kyiv National University. "The System of Administration of the Kyivan Metropolitanate in 1721–1786."

Dmytro and Stephania Kupiak Endowment Fund

Roman Kutovyj, Department of History of Ukraine, Volyn State University (Luts'k). "The Policies of the OUN Toward the Polish Population of Volhynia During the Second World War."

Marusia Onyshchuk and Ivanko Kharuk Memorial Endowment Fund

Yurii Mytsyk, Department of History, National University "Kyiv-Mohyla Academy." "The Tragedy of the Ukrainian Famine-Holocaust of 1932–33 in Eyewitness Accounts"

Nestor Peczeniuk Memorial Endowment Fund

Vera Chentsova, Institute of History, Russian Academy of Sciences, Moscow. "The Eastern Church and Ukraine in the 1640s to 1650s."

Serhii Holovaschenko, Department of Philosophical and Religious Studies, National University "Kyiv-Mohyla Academy." "The Scriptures in the Confessional Culture of Ukrainians."

Remeza Family Endowment Fund

Renata Rusnak, Faculty of International and Political Studies, Jagellonian University, Cracow. "Anthology of Ukrainian Poems and Prose in Polish translation by Bohdan Lepky."

Stasiuk Family Endowment Fund

Robert Klymasz, Winnipeg, Manitoba. "The Correspondence and Other Papers of Walter P. Klymkiw (1926–2000)."

Celestin and Irena Suchowsky Endowment Fund

Yurii Makar, Department of International Relations, Chernivtsi National University. "From Deportation to Deportation in the Kholm and Pidliashshia Regions."

Tymofij and Evhenia Taborowskyj Endowment Fund

Svitlana Kahamlyk, Ukrainian Studies Centre, Kyiv National University. "Testaments of the Ukrainian Spiritual Elites of the Seventeenth-Eighteenth Centuries."

Michael Zacharuk Memorial Endowment Fund

Oksana Kovalenko, Institute of Ethnic Studies, National Academy of Sciences of Ukraine [Jointly funded with the Kowalsky Program for the Study of Eastern Ukraine]. "The Historical Topography of a Regimental City in Left-Bank Ukraine (Based on the Example of Poltava in the Seventeenth-Eighteenth Centuries)."

Oleh Zujewsky Endowment Fund

Olga Hnatiuk, Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences, Warsaw. [Jointly funded with the John Kolasky Memorial Endowment Fund]. "Ways of Remaking Cultural and Political Identities: The Visnyk Group."

"One of the best ways that the Diaspora can help Ukraine is to support and strengthen its own institutions, such as the Canadian Institute of Ukrainian Studies."

Mykola Ryabchuk, National University "Kyiv Mohyla Academy"; 2004 John Kolasky Memorial Fellow

Report on Endowment Funds

Endowments are crucial to the support of CIUS activities and to the development of Ukrainian scholarship. They are listed here in the order in which they were established. Amounts include all donations received by 31 August 2004. Only accrued interest is used to fund projects, scholarships, grants and subsidies.

If you would like to make a contribution or establish an endowment, please use the form provided on the centre page.

Krysa Family Scholarship Endowment Fund: \$32,682

Established by Leo Krysa (Edmonton) in December 1981. A minimum of one undergraduate scholarship is offered in Ukrainian and Ukrainian Canadian studies annually.

CIUS Endowment Fund: \$807,870

Established in September 1986 with bequests from the estates of George Deba (Vancouver) and Katherine Miskew (Edmonton), as well as individual and institutional donations from Canada and the USA. Accrued interest supports current CIUS projects.

Volodymyr and Daria Kubijovyč Memorial Endowment Fund: \$429,983

Established in November 1986 with a bequest from the estate of Professor Volodymyr Kubijovyč and matched two-to-one by the Government of Alberta. Accrued interest has helped fund the *Entsyklopediia Ukrainoznavstva*, the *Encyclopedia of Ukraine*, and the scholarly work of the Shevchenko Scientific Society, based in Sarcelles, France. It now supports the Internet Encyclopedia of Ukraine Project.

Marusia Onyshchuk and Ivanko Kharuk Memorial Endowment Fund: \$126,058

Established in December 1986 by Petro Malofij (Edmonton). Income funds scholarships to students from the Sniatyn region studying at Chernivtsi National University in the fields of history, political science, law and economics.

Stephania Bukachevskya-Pastushenko Archival Endowment Fund: \$300,000

Established by Stephania Bukachevskya-Pastushenko (Weston, Ontario) in January 1987 for archival research, cataloguing of existing collections, and publication of research aids. The fund was matched two-to-one by the Government of Alberta. To date, more than 30 research reports have been published with the support of this fund.

Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton Endowment Fund: \$600,125

This fund, established in April 1987, made it possible for the Ukrainian Language Education Centre (ULEC) to undertake its activities. It is used to fund the development, publication and implementation of the Nova resource series for students and teachers in bilingual schools. The fund has also been used to fund professional development of teachers. The Government of Alberta provided two-to-one matching funds.

Michael and Daria Kowalsky Endowment Fund: \$1,950,000

Established by Daria Mucak-Kowalsky and the late Michael Kowalsky (Weston, Onatrio) in December 1987 to fund academic research, scholarships and scholarly publications. This fund received two-to-one matching funds from the Government of Alberta for the initial donation of \$100,000. In 1998, 1999 and 2000 the Kowalskys increased the endowment by \$1,650,000 and requested that the entire fund be used for the newly established Kowalsky Program for the Study of Eastern Ukraine. This includes funding for the Kowalsky Eastern Institute of Ukrainian Studies, founded at Kharkiv University in 2000.

Petro Czornyj Memorial Endowment Fund: \$30,000

Established with a bequest from the estate of Petro Czornyj (Toronto) in June 1988. Accrued interest helped fund the *Encyclopedia of Ukraine* and is now used for grants for scholars from Ukraine.

Cosbild Investment Club Endowment Fund: \$105,546

Established by a private Toronto investment club in June 1988 to fund scholarly publications in Ukrainian studies. The Government of Alberta provided two-to-one matching funds.

Peter Jacyk Endowment Fund: \$3,000,000

Established by the late Peter Jacyk (Mississauga, Ontario) in June 1988 and matched two-to-one by the Government of Alberta. Accrued interest supports the Peter Jacyk Centre for Ukrainian Historical Research at CIUS. Its major project is the English translation of Mykhailo Hrushevsky's fundamental ten-volume *History of Ukraine Rus'*. Research grants are also awarded to scholars in Ukrainian studies.

Stasiuk Family Endowment Fund: \$1,496,595

Established with a bequest from the estate of Eudokia Stasiuk (Toronto) in July 1988. This fund was matched two-to-one by the Government of Alberta. Accrued interest supports the Stasiuk Program for the Study of Contemporary Ukraine and CIUS publications.

Anna and Nikander Bukowsky Endowment Fund: \$117,680

Established by Anna and the late Nikander Bukowsky (Saskatoon) in November 1988. Until 1996, accrued interest funded scholarly research and publications in Ukrainian and Ukrainian Canadian studies. At the request of the donor, the fund now supports the Ukrainian Church Studies Program.

Nestor and Zenovia Salomon Memorial Endowment Fund: \$26,667

Established by Wasyl and Halyna Salomon (Toronto) in December 1988 to fund Ukrainian language and literature projects.

Juchymenko Family Endowment Fund: \$5,000

Established by Ivan Juchymenko (Islington, Ontario) in January 1989 to fund scholarly research in Ukrainian history, with an emphasis on the nineteenth and twentieth centuries.

Alexander and Helen Kulahyn Endowment Fund: \$27,000

Established by Alexander and Helen Kulahyn (Sardis, BC) in May 1989 to provide research grants and scholarships to junior and senior scholars in the field of Ukrainian legal studies.

Dmytro Stepovyk Ukrainian Studies Endowment Fund: \$4,000

Established by Dmytro Stepovyk (Ukraine) in May 1989 to fund scholarly research and publications in Ukrainian art history.

Helen Darcovich Memorial Endowment Fund: \$165,180

Established by Dr. Vlas Darcovich (Edmonton) in July 1989 to support Ph.D. students writing dissertations in pedagogy, history, law, the humanities and social sciences, women's studies and library science. A minimum of one doctoral fellowship is awarded annually.

Drs. Ivan and Myroslawa Iwanciw Endowment Fund: \$128,929

Established by Dr. Myroslawa Iwanciw (Elmwood Park, Illinois) in August 1989. Until 2001, accrued interest funded an annual scholarly exchange between York University (Toronto) and an institution in Ukraine. Beginning in 2001, income funds scholarships to students at the National University "Kyiv-Mohyla Academy."

CIUS Exchanges with Ukraine Endowment Fund: \$35,640

Established by individual donors in Canada in November 1989 to provide technical resources to Ukrainian institutions in exchange for scholarships for Canadian students and academics.

Marusia and Michael Dorosh Endowment Fund: \$100,000

Established by the late Michael Dorosh (Toronto) in November 1989 to provide fellowships for students pursuing a Master's degree in Ukrainian and Ukrainian Canadian studies. A minimum of one fellowship is awarded annually.

Petro and Ivanna Stelmach Endowment Fund: \$150,000

Established by Petro and Ivanna Stelmach (Mississauga) in November 1989 to provide research grants and scholarships in Ukrainian studies. Since 1993, the fund has been used to support the Institute for Historical Research at Lviv National University. In 1995 two annual scholarships for history students at Lviv National University were established.

**Oleh Zujewskyj Endowment Fund:
\$20,000**

Established by the late Dr. Oleh Zujewskyj (Edmonton) in December 1989 to support the publication of literary works by Ukrainian writers living outside Ukraine.

**Tymofij and Evhenia Taborowskyj
Endowment Fund: \$20,500**

Established by Tymofij and Evhenia Taborowskyj (Toronto) in April 1990 to fund the research and help publish the work of junior and senior scholars in Ukrainian and Ukrainian Canadian studies.

**John Kolasky Memorial Endowment
Fund: \$547,908**

Established by the late John Kolasky (Surrey, BC), Pauline and the late Peter Kindrachuk (Vernon, BC), William and Justine Fedeyko (St. Albert, Alberta) and the Ukrainian community in Canada in May 1990 to provide fellowships for Ukrainian scholars and professionals to conduct research and study in Canada.

**Vasil Kravcenko Endowment Fund:
\$10,000**

Established by the late Dr. Vasil Kravcenko (Hanover, Germany) in February 1991 to fund scholarships and research grants for junior and senior scholars in Ukrainian studies.

**Nestor Peczeniuk Memorial Endowment
Fund: \$71,000**

Established by Jaroslawa and Sonia Peczeniuk (Sudbury, Ontario) in December 1991 to provide research grants for junior and senior scholars in Ukrainian and Ukrainian Canadian studies.

**Wolodymyr Dylinsky Memorial
Endowment Fund: \$42,500**

Established by Myron Dylinsky (Scarborough, Ontario) in January 1992 and has received matching funds from Xerox Canada. The purpose of the fund is to provide research or publication grants in Ukrainian studies to scholars affiliated with academic, cultural and educational institutions in the city of Lviv.

**Mykola Klid Memorial Endowment
Fund: \$28,225**

Established in December 1992 by Maria Diakunyk

(Kitchener, Ontario) and her three children, Dr. Bohdan Klid (Edmonton), Myroslav Klid (Mississauga, Ontario) and Maria Zadarko (Kitchener) to fund fellowships and research grants in Ukrainian studies.

**Teodota and Iwan Klym Memorial
Endowment Fund: \$35,353**

Established in April 1995 with a bequest from the estate of Teodota Klym (Edmonton). The fund supports CIUS scholarly activities, including fellowships, publications, and the organization of conferences, primarily in cooperation with Chernivtsi National University.

**Ukrainian Church Studies Program
Endowment Fund: \$34,209**

Established in November 1995 with a bequest from the estate of Harry Bratkiw (Edmonton) and donations from St. John's Fraternal Society (Edmonton) and St. Andrew's College (Winnipeg). The fund supports the Ukrainian Church Studies Program, as well as fellowships and publications in Ukrainian studies.

**Steven Kobrynsky Memorial Scholarship
Fund: \$10,000**

Established in April 1996 with a bequest from the estate of Steven Kobrynsky (Canora, Saskatchewan) for scholarships to Canadian students who excel in the study of the Ukrainian language. The first award was made in 2000.

**Ostap T. Shwed Memorial Endowment
Fund: \$13,905**

Established in April 1996 by the widow and children of the late Ostap Shwed (Ottawa): Vera Shwed and Eugene, Dennis, Philip and Mark Shwed. The fund supports projects at the Ukrainian Language Education Centre in the area of teacher professional development for the improvement of teaching Ukrainian.

**Stephen and Olga Pawluk Endowment
Fund: \$50,000**

Established in August 1996 by Olga Pawluk (Etobicoke, Ontario) to support research and publishing in Ukrainian and Ukrainian Canadian history.

**Stelmaschuk Extension Education
Endowment Fund: \$21,200**

Established in October 1996 by Professor Paul and Mrs. Anna Stelmaschuk (Kelowna, BC). The fund supports

extension education in Ukraine by assisting Ukrainians who are already doing distance-learning work or intend to work in this field. It can also be utilized for distance-learning workers from Canada to help train prospective extension workers in Ukraine. Mrs. Nancy Shemeluck-Radomsky and Mrs. Mary Orchuk have also contributed to the fund.

Michael Zacharuk Memorial Endowment Fund: \$10,000

Established in November 1996 by Mary Zacharuk (Two Hills, Alberta), in memory of her husband, Michael. The fund supports scholarships and publications in Ukrainian and Ukrainian Canadian studies.

Remeza Family Endowment Fund: \$100,000

Established in December 1998 by the late Sylvester Remeza (Ottawa). The fund supports research and publications pertaining to the work and legacy of Bohdan Lepky and the general areas of his intellectual and creative interests, which may include works on language, literature, history, education, and culture that reflect the Lepky era.

Dmytro and Stephania Kupiak Fund: \$50,000

Established in December 1998 by Stephania Kupiak (Milton, Ontario). The fund offers scholarships for students at Lviv National University studying in the faculties of economics, philosophy (political science), law and international relations, who are graduates from the State Gymnasium of Busk, Ukraine.

Celestin and Irena Suchowersky Endowment Fund: \$56,500

Established in September 1999 by Dr. Celestin Suchowersky (Edmonton). The fund offers fellowships at the M.A. or Ph.D. level to qualified residents of the Bukovyna region of Ukraine primarily to come for study at the universities of

Alberta, Saskatchewan, Toronto, or other Canadian universities in the disciplines of sociology, psychology, economics or Ukrainian studies.

Fedeyko Family Endowment Fund: \$48,346

Established in November 2000 by William and Justine Fedeyko (St. Albert, Alberta). The purpose of the fund is to support the work of the Ukrainian Canadian Program by funding scholarly research, organization of conferences, and community outreach activities. The fund will also support the preparation and publication of works in the aforementioned field.

Michael Kowalsky and Daria Mucak-Kowalsky Scholarship Endowment Fund (2000): \$20,000

Established in December 2000 by Daria Mucak-Kowalsky (Toronto). The primary purpose of the fund is to offer annual scholarships for students enrolled in master's, candidate's, Ph.D. or other advanced degree programs in Ukraine and Canada. Scholarships in Ukraine will be offered for studies in international relations, political science, history, cultural studies, economics, sociology and psychology at Lviv National University, Stefanyk National University in Ivano-Frankivsk, and the National University "Kyiv-Mohyla Academy." In Canada scholarships will be offered for studies in Ukrainian language, literature, history, international relations and political science, with preference given to students at the University of Alberta.

Michael Kowalsky and Daria Mucak-Kowalsky Encyclopedia of Ukraine Endowment Fund: \$100,000

Established in April 2004 by Daria Mucak-Kowalsky. The primary purpose of the fund is to support the Internet Encyclopedia of Ukraine project by funding the preparation, editing, and updating of entries dealing with the history of Ukraine.

We would like to hear from you. Please send us your comments about our *Newsletter* or other CIUS-related issues by post or e-mail to the address given on page 2.

Donors to CIUS

The following donations, received between 1 September 2003 and 31 August 2004, are listed here in order of amount donated.

Mucak-Kowalsky, Daria, Edmonton, AB	100,000.00	Rudzik, Michael & Tatiana	200.00
Alberta Foundation for Ukrainian Education Society, Edmonton, AB	50,000.00	Shepelavey, Christina	USD 200.00
Ukrainian Studies Fund, Inc., New York, NY	USD 41,000.00	Ukrainian Canadian Social Services, Thunder Bay, ON	200.00
Estate of Nina Zerebecki Pulaski	31,348.00	White, Bruce & Allison	200.00
Ukrainian Canadian Foundation of Taras Shevchenko, Winnipeg, MB	10,000.00	Bautista, Kenneth & Amy	165.00
Canadian Foundation for Ukrainian Studies, Toronto, ON	5,000.00	Zalasky, Audrey	165.00
Estate of Konstantyn Hordienko	5,000.00	Zalasky, Heather	165.00
Mulak-Yatzkivsky, Arkadi	USD 5,000.00	Zalasky, Warren & Trina	165.00
Sudomlak, Teofil	AUD 5,000.00	Zinyk, Diane	150.00
Klid, Morris	3,000.00	Atamanchuk, Nestor	100.00
Ukrainian Self-Reliance Federal Credit Union, Philadelphia, PA	USD 3,000.00	Bilaniuk, Oleksa-Myron	USD 100.00
Fedeyko, William & Justine	2,400.00	Boyko, Iwan & Zenowia	100.00
Cybulsky, Irene	2,000.00	Bulavitsky, Nina	USD 100.00
Ukrainian National Federation, Montreal, PQ	2,000.00	Chabursky, Omelan & Zenobia	100.00
Fil', Father Hryhorij	1,065.00	Chupick, Michael & Julianna	100.00
Baczynsky, Eugene	USD 1,000.00	Dowhaniuk, Walter	100.00
Kulyk, Ada	USD 1,000.00	Drabik, Vasył	100.00
Pelech Orest	USD 1,000.00	Dutka, Irene	100.00
Ukrainian Self-Reliance Association, Edmonton, AB	1,000.00	Fedchun, Bohdan	100.00
Zalasky, Katherine & Percy	850.00	Fedeyko, John & Alice	100.00
Fedeyko, Dennis & Barbara	600.00	Fedeyko, Michael	100.00
Fedeyko, William S & Darlene	600.00	Fedeyko, Patricia	100.00
Basaraba, Joseph & Eunice	500.00	Harasymiw, Eugene & Natalie	100.00
Bihun, Yaroslav	USD 500.00	Hirnyj, Lada	100.00
Central Products & Foods Limited, Winnipeg, MB	500.00	Hohol, Michael & Maria	100.00
Cymbalisty, Lubomyr	500.00	Kuszniryk, Mykola	100.00
Diakunyk, Maria	500.00	Malycky, Alexander	100.00
HarraKh, Ivan	500.00	Maslo, Nestor & Myrosia	100.00
Lishchyna, Leonid	500.00	Melnik, Anton	100.00
Saskatchewan Teachers of Ukrainian, St. Goretti School, Saskatoon, SK	500.00	Michalchuk, Rose	100.00
Shwed, Philip	500.00	Nazarevich, Alann	100.00
Todosijczuk, Dmytro	500.00	Paulson, Mary	100.00
Ukrainian National Federal Credit Union, New York, NY	USD 500.00	Pidruchney, William	100.00
Zubryckyj, Nick	500.00	Primak, George	100.00
Rochester Ukrainian Credit Union, Rochester, NY	USD 400.00	Roslak, Maria	100.00
Fedeyko, E A	350.00	Rudensky, Ihor	100.00
Fedeyko, Joanne	300.00	Rudko, Daniel	100.00
Klid, Bohdan & Halyna	300.00	Sajewycz, Michael	100.00
Worobetz, Nell	300.00	SalmaniW, Walter	100.00
Dziubanowsky, Teodor	260.00	Samson, Wasyl	100.00
Ochrymovych, Maria & Ariadne	250.00	Sendzik, Vera	USD 100.00
Ortynsky, Nestor	250.00	Shust, Nestor & Anisa Weresiuk-Shust	USD 100.00
Zalasky, Erin	231.00	Stadnyk, Ivan, Olena & Sophia	100.00
Biscoe, Anna & David	200.00	SteckiW, Eugene & Nila	USD 100.00
Derzko, E	USD 200.00	Timoshenko, Irene	100.00
North Winnipeg Credit Union Limited, Winnipeg, MB	200.00	Tomkiw, Ihor Eric	100.00
Pawlyshyn, Marcia & Peter	200.00	Topolnisky, Eugene	100.00
		Warchola, Iliia & Lesia	100.00
		Wowk, Stephanie	100.00
		Woychyslyn, Eugene	100.00
		Yasinsky, Tatiana	USD 100.00
		Yosypiv, Ihor	USD 100.00
		Zwozdesky, Gene & Christine	100.00
		Zynych, Alex & Maria	100.00
		Darcovich, Vlas	90.00

Pylypiuk, Natalia	86.67	Solovey, Olga	USD 50.00
Sicinsky, Walter	80.00	Soroka, Marusia & Ivan	50.00
Kostelnyj, Stefan	75.00	Sumka, Steve	50.00
Darcovich, William & Isabelle	65.00	Szuch, Anhelyna	50.00
Kobluk, Judy & Bill	65.00	Waschuk, Eugene & Marta	50.00
Sluzar, Roman & Halia	60.50	Wlasenko, Luba	50.00
Chomyn, Andriy	60.00	Woloszyn-Chochlacz, Jaroslawa	50.00
Bahniuk, Wasyl	50.00	Kolanitch, Walter	40.00
Burij, Anna	50.00	Ulans, Roman	USD 35.00
Cyncar, Orest & Nadia	50.00	Demaniuk, Petro	30.00
Faryna, Rose	50.00	Babak, John & Kathryn	USD 25.00
Genyk-Berezowsky, Andrey	50.00	Broda, Alex & Stella	25.00
Gula, Bohdan & Leonida	50.00	Duchnij, William	25.00
Hladyshevsky, Lubomyr & Helen	50.00	Gray, James & Sylvia	25.00
Hlibchuk, Walter & Claire	50.00	Hladyshevsky, Myroslav	25.00
Keaschuk, Michael	50.00	Ignash, Pauline	25.00
Komisar-Rawytch, Maria	50.00	Love, Savella	25.00
Kozy, Karlo	50.00	May, Nick & Jennie	25.00
Kulba, M A	50.00	Orleski, Steve & Olga	25.00
Latyszewskyj, Maria	50.00	Papish, Bohdan & Eunice	25.00
Leskiw, Ron & Eugenia	50.00	Pshyk, Lawrence & Mary Anne	25.00
Lewycka, Luba	50.00	Serwa, Helen	25.00
Lubinski, Terry	50.00	Sich, Dmytro & Oksana	USD 25.00
Lucenko Consulting Assoc., Bonita Springs, FL	USD 50.00	Sloboda, Lena	25.00
Malanchuk, Mira	50.00	Yurkiwsky, Stephania	25.00
Mudry, Nestor	50.00	Delvecchio, Olga & Glen	20.00
Mycio, Mark	USD 50.00	Kowalchuk, Arthur	20.00
Myhal, Helen	50.00	Krawchuk, Leonard	20.00
Pieczatkowski, W	USD 50.00	Zajcew, Maria	20.00
Replansky, Marta	50.00	Tatchyn, Maria	15.00
Rudiak, John & Peter	50.00	Hoshowsky, Irene & Daniel	10.00
Russin, Geraldine	50.00	Kupchenko, Gloria	10.00
Serbyn, Jean	50.00	Maceluch, Walter	10.00
Sklepkovych, Oleh & Tania	USD 50.00	Odarchenko, Alexander	USD 10.00
Sochaniwsky, Myron & Daria	50.00		

CIUS Seminars and Lectures (Winter 2004)

22 January. Dr. David Marples, Department of History and Stasiuk Program for the Study of Contemporary Ukraine (CIUS), University of Alberta. "Stalin's Emergent Crime: Popular and Academic Debates on the Ukrainian Famine of 1932-1933."

4 February. Dr. Vitaliy Bondar, Institute of Special Education, Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine; Dr. Michael Rodda and Ihor Kobel, Department of Educational Psychology, University of Alberta. "Challenges in the Education of Children with Special

Needs in Ukraine." (Co-sponsored by the Ukrainian Resource and Development Centre, Grant MacEwan College)

12 March: Mykola Ryabchuk, John Kolasky Memorial Fellow and Visiting Professor, Department of Modern Languages and Cultural Studies, University of Alberta. "From Dysfunctional to Blackmail State: Paradoxes of the Post-Soviet Transitions." (38th Annual Shevchenko Lecture)

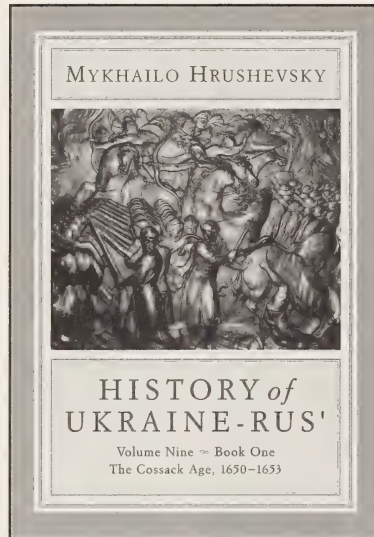
26 March: Dr. Lisa Grekul, Department of English, University of British Columbia. "Listening to All of

Baba's Children: (Re)discovering Ukrainian Canadian Literature."

2 April: Dr. Blair Ruble, Kennan Institute, Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington, D.C. "The New Face of Kyiv: International Migrant Communities in the Capital of Ukraine." (Bohdan Bociurkiw Memorial Lecture)

14 May, Dr. Taras Koznarsky, Department of Slavic Languages and Literatures, University of Toronto. "Kyiv through Myth and Imagination." (Danylo Husar Struk Memorial Lecture)

Pre-publication Offer

The most authoritative history of Ukraine

History of Ukraine-Rus'

VOLUME NINE, BOOK 1

The Cossack Age, 1650-1653

by Mykhailo Hrushevsky

No period in Bohdan Khmelnytsky's rule was as rich in international and dynastic plans as the years 1650 to 1653. After the Zboriv Agreement of 1649, when the hetman resolved to find a way to break forever with the Polish-Lithuanian Commonwealth, he set out to create the military and political conditions to achieve his goal. From Venice to Moscow the wily hetman spun his diplomatic and military plans. Fusing the interests of his new state to those of his own family, he aspired to found a new dynasty by marrying his son into the ruling house of Moldavia. As Khmelnytsky pursued these goals and aspirations, the Cossacks' military victories and defeats were shaping the fate of a new Ukraine. This turbulent and dramatic phase of Ukraine's history is covered in volume 9, book 1 of Mykhailo Hrushevsky's *History of Ukraine-Rus'*, to be published by CIUS Press in early 2005.

Until 31 January 2005 CIUS Press offers a special pre-publication sale of volume 9, book 1 of the *History* at the reduced price of only **\$80** (plus taxes and shipping). Subsequently, the regular price of this volume will be \$119.95. Outside Canada, prices are in US\$.

Orders can be placed: online by credit card via a secure Internet connection at www.utoronto.ca/cius; by e-mail ([cious@ualberta.ca](mailto:cius@ualberta.ca)); by telephone (780-492-2973) or fax (780-492-4967), or by writing to: CIUS Press, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2E8.

Donations / Пожертви

To carry out its many scholarly and educational programs and projects, CIUS relies on the financial support of individual and corporate benefactors. We are most grateful for all contributions, large or small.

Для виконання обширних інститутських програм і проєктів, КІУСові необхідна фінансова підтримка індивідуальних і корпоративних добродіїв.

Ласкаво просимо Вас скласти пожертву на КІУС.

Ми глибоко вдячні за всі пожертви, великі чи малі.

Gifts to CIUS are fully tax-deductible in both Canada and the United States.

Пожертви не обкладаються податками.

Donors from Canada should make cheques out to the *Canadian Institute of Ukrainian Studies*.
Donors from the United States should make cheques out to the *University of Alberta Foundation USA, Inc.*,
in order to receive U.S. IRS income tax receipts.

Name _____

Address _____

Postal/Zip Code _____

Tel. (____) _____ E-mail _____

Please use the stamped, self-addressed envelope. Postage is paid only if mailed in Canada.

Просимо користуватися прикріпленою конвертою. Поштові кошти оплачені тільки в Канаді.

Please enter your change of address above or provide the name and address of someone who would like to be added to our mailing list.

Якщо у Вас змінилася адреса, або знаєте когось, хто бажав би отримувати Бюлетень КІУСу, будь ласка подайте нові координати.

I/we wish to make a gift to CIUS in the amount of \$ _____ and choose to contribute by:

☐ An enclosed cheque. Please make payable to: **Canadian Institute of Ukrainian Studies**; or for residents of the United States to: **University of Alberta Foundation USA, Inc.**

☐ A one-time gift via my VISA / MasterCard: Card # _____

Expiry Date _____ Daytime Phone (____) _____

Cardholder _____ Signature _____
(please print name)

Date _____

☐ Installments of \$ _____ per month; commencing ____/____ (m/y) and

ending ____/____ (m/y) from my VISA / MasterCard: Card # _____

Expiry Date _____ Daytime Phone (____) _____

Cardholder _____ Signature _____
(please print name)

Date _____

☐ I/we wish my/our gift to support the general activities and programs of CIUS, where the need is greatest.

☐ I/we wish my/our gift to support the following project/program or endowment fund:

☐ I/we wish to establish an endowment fund or make a Planned Gift (e.g., life insurance policy, bequest) and would like to be contacted by the Director of the Canadian Institute of Ukrainian Studies (please provide your name and phone number in the space above).

CIUS, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2E8; (780)492.2973 (Tel); (780)492.4967 (Fax)

In an effort to keep printing and mailing costs to a minimum, we urge *CIUS Newsletter* recipients to read and consider one of the following two options, if appropriate:

☐ I no longer wish to receive the *CIUS Newsletter*. Please either fill out your name and address in the space above, or simply enclose your mailing label, and return to CIUS in the stamped, self-addressed envelope provided for your convenience. *Thank you!*

☐ If you would prefer to receive an electronic copy of the *CIUS Newsletter*, rather than a hard copy, please check the box and provide your e-mail address: _____

Канадський інститут українських студій

450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, Alberta, Canada T6G 2E8

Від мітології до історії:
відгук на ювілей Переяслава

У січні 1654 р., в містечку Переяслав, гетьман Богдан Хмельницький та козацька рада визнали сюзеренітет московського царя. У той час, як історики тлумачили цю подію на різні лади, Переяслав став центральною складовою міту про російсько-український союз, який доводив, що той самий народ був розділений монголо-татарським нашествям та наступним литовсько-польським пануванням і був «воз'єднаний» у Переяславі. Ця мітологія була глибше відшліфована радянським режимом, зокрема з нагоди 300-ї річниці в 1954 р., коли Центральний Комітет Комуністичної партії Радянського Союзу дав визначення Переяславській угоді як безповоротне добровільне возз'єднання двох братерських народів — мітологічне визначення, яке залишалося догмою аж до розпаду Радянського Союзу.

Незалежна Україна відкинула, до великої міри, міт про російсько-український союз на користь цілої низки інших історичних тлумачень. Тому було одночасно шоком та несподіванкою, коли 13 березня 2002 р. президент Кучма видав указ «Про відзначення 350-ї річниці Переяславської козацької ради 1654 року». Хоч йому було далеко до розмаху «святкування» 1954 р., зміст указу, як також і склад членів його організаційного комітету, свідчили про серйозність намірів та широту обсягів запланованого заходу. Тоді як святкування 1954 р.

проводилося в Україні, коли вона була складовою частиною Радянського Союзу, це нове «святкування» мало відбутися в незалежній Україні. Чи автори указу та члени

Портрет Богдана Хмельницького роботи голландського художника В. Гондіуса (1651 р.)

його організаційного комітету не розуміли, що вони готувались відзначати ювілей події, яка привела до скасування незалежної української держави, утвореної під керівництвом Богдана Хмельницького? Чи це не є прийняття, хоча б частинно, міту про союз?

14 червня 2002 р. Зенон Когут, Сергій Плохій і Франк Сисин написали відкритий лист до своїх колег в Україні, закликаючи їх не піддаватися на умовляння влади

взяти участь у цьому явному політичному спектаклі. Усвідомлюючи важливість подання надійної історичної інформації про переяславські події, КІУС взяв на себе кілька ініціатив для забезпечення інформації для академічних кіл та української громадськості.

Видавництво КІУСу представило увазі світу працю Івана Басараба «Pereiaslav 1654: A Historiographical Study» (Переяслав 1654: Історіографічне дослідження), яка являє собою ретельне дослідження документів українсько-російських переговорів, включно з перекладами найбільш важливих текстів. Цей том також досліджує погляди найбільш важливих істориків, які писали про Переяславську угоду від сімнадцятого століття до 1970-х рр.

КІУС також узяв на себе активну роль у фінансуванні та праці над значним дослідженням про Переяславську раду та угоду, яка була опублікована в Україні під заголовком «Переяславська рада 1654 р. (історіографія та дослідження)». Видання на 888-и сторінках включає в себе двадцять одну статтю видатних істориків минулого та сьогодення.

Щоби дати нагоду українській громадськості отримати краще розуміння подій 1654 р. і як їх тлумачили, КІУС співспонсорував цілу низку подій в Україні і навіть в Росії. КІУС підтримував і взяв участь у деяких презентаціях книжки про

Продовження на с. 9

Зенон Когут біля входу до будинку
«Атабаска Гол», де знаходиться КІУС

Погляд у майбутнє: 2004—2009 роки

Початок нового терміну на посаді директора — це сприятливий час для роздумів про минуле та обмірковування майбутніх напрямків. Я вірю, що ми повинні будувати наші плани, спираючись на наші основоположні цінності та минулі досягнення, у той же час готуючись до нових випробувань. У цьому дуже короткому огляді, я лише вказую напрямки, у якому я хотів би повести Канадський інститут українських студій (КІУС) у наступні п'ять років.

1. Утримування досконалості досліджень

Використовуючи свої минулі здобутки як опору для майбутньої будови, КІУС буде й далі втримувати свою провідну роль у ділянці досліджень української історії. Переклад та редагування монументальної праці Михайла Грушевського «Історія України-Руси» залишатиметься у центрі наших зусиль. Опублікування праці «His-

torical Dictionary of Ukraine» (Історичний словник України) в 2005 р. приведе цей довготерміновий проєкт до завершення. Головною метою Українсько-канадської програми (УКП) залишається і далі написання історії українців у Канаді у міжвоєнний період. Передбачається, що це буде закінчено до 2006 р. Методичний кабінет української мови (МКУМ) буде продовжувати забезпечувати доступ до найпередовіших методологій навчання через видання матеріалів у програмі «Нова» для першої-шостої клас (що вже близько закінчення) і за допомогою розробки шкільних програм для двомовних шкіл. У рамках проєкту «Internet Encyclopedia of Ukraine» (Енциклопедія України в «Інтернеті»), тематичні редактори будуть шукати найавторитетніших фахівців для написання окремих гасел. Нарешті, КІУС буде продовжувати заохочувати досконалість досліджень в усіх ділянках українознавства через проєкти, які він підтримує своїми науковими дотаціями чи фінансовим спонсоруванням, та через спільні видавничі проєкти.

2. Розширення та покращення процесів поширення досліджень та знань

Видавництво КІУСу, яке випустило в світ понад 140 книжок та 60 дослідчих довідників, буде продовжувати залишатися наріжним каменем видавничих зусиль інституту. Другою складовою частиною видавничої програми інституту є «Журнал українознавчих студій», який, як я передбачаю, відновить свою роль своєчасного першорядного видання у ділянці українознавства. КІУС також буде продовжувати поширювати наслідки досліджень через спонсорування тематичних сесій на річних конфе-

ренціях різноманітних освітніх товариств; організації семінарів і лекцій в Альбертському та в Торонтському університетах і через спонсорування конференцій на специфічні теми, як це було продемонстровано трьома конференціями, які були присвячені контроверсійній темі відзначення 350-ої річниці Переяславської ради.

КІУС в Інтернеті: Упродовж наступних п'яти років, окрема увага буде приділена поширенню наслідків досліджень через Інтернет, що призведе, у дійсності, до створення, так званого, віртуального КІУСу. Головними його складовими частинами будуть наступні:

Розширений вебсайт КІУСу, який подаватиме не лише новини про інститут та його підрозділи й програми, бюлетні новин, але й включатиме також академічні статті, публікації з аналізою питань сучасної України (Програма ім. Стасюків), рецензії книжок та інші матеріали.

Українознавчий консорціум інтернет-порталу (УКІП), який буде займатися розробкою та технічним втіленням таких мультимедійних засобів для вебсайту, які принесуть велику користь учням, учителям та батькам, які зацікавлені у вивченні української мови та української культури. Новий освітній вебсайт <www.oomRoom.ca>, запуск якого відбувся нещодавно англійською та українською мовами, уже став своєрідним засобом для учнів у шкільних програмах від дитячого садочку до дванадцятої класи.

Проєкт «Internet Encyclopedia of Ukraine» (IEU), який передбачається, як безперервно усучаснюваний, добірний та легкий для користування навчальний та інформаційний засіб в Інтернеті для студентів, науковців та загалу публіки. До сьогоднішнього дня, 1300 гасел було розміщено на вебсайті «IEU», і вони вже є доступними для користувачів Інтернету. Збільшити це число до

запланованих 20 000 гасел буде значним академічним, технічним та фінансовим випробуванням.

Щойно розширений та покращений вебсайт Видавництва КІУСу <www.utoronto.ca/cius>, який забезпечує користувачів Інтернету доступом до електронного каталогу друкованих видань КІУСу та всіх чисел «Журналу українознавчих студій» і надає можливість придбати будь-яке видання безпосередньо на вебсайті, через безпечну систему електронних замовлень.

3. На службі громаді

КІУС буде продовжувати надавати найкращі послуги українській громаді через розробку інтелектуальних засобів, які потрібні для плекання українсько-канадської спадщини: чи це розробляючи засоби для двомовних шкіл у Канаді, підручники, енциклопедію в Інтернеті — чи публікуючи журнал або книжки про українські та українсько-канадські теми. КІУС також буде наглядати за станом архівів у Канаді і буде далі виконувати свої зобов'язання перед екомізеєм «Kalyna Country» (Калиновий край).

У рамках Альбертського університету, КІУС продовжуватиме відігравати роль провідника у плануванні та впровадженні своєї ініціативи встановлення довготермінової угоди про співпрацю та партнерство зі Львівським національним університетом, як також із іншими закладами вищої освіти в Україні.

КІУС буде продовжувати допомагати канадським урядам у справах, які стосуються України. Наприклад, 12 травня 2004 р. КІУС організував засідання за «круглим столом» про Україну під назвою «On the Eve of the Presidential Election of October 31, 2004» (Напередодні президентських виборів 31 жовтня 2004 р.) для Міністерства закордонних справ Канади. На провінційному рівні, КІУС є представлений в «Advisory Council

on Alberta-Ukraine Relations» (Дорадча рада з альбертсько-українських відносин), за сприянням та заохоченням якої був підготовлений «Протокол про наміри» між провінцією Альберта та двома обласними урядами західної України.

Нарешті, КІУС буде продовжувати надавати послуги самій Україні. Щонайперше, він продовжуватиме підтримувати наукові дослідження через Східний інститут українознавства ім. Ковальських та Інститут історії при Львівському університеті, через програми в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» та Чернівецькому університеті і через значну кількість конференцій, публікацій, дослідчих дотацій та стипендій, які КІУС виділяє в Україні. Окрім того, КІУС буде продовжувати допомагати Україні в її зусиллях з реформування за допомогою таких проєктів, як Канадсько-український проєкт законодавчої та міжурядової співпраці, праця якого у переважній більшості фінансується Канадською Агенцією міжнародного розвитку (CIDA). У зв'язку з цим, ми хочемо подякувати родині Вжесневських за пожертву в сумі 250 000 доларів з фондів її фундації «Aid to Ukraine-Допомога Україні» для фінансування проєкту «Ukraine Transparency and Election Monitoring Project» (Український проєкт прозорого моніторингу виборів 2004).

4. Встановлення солідних фінансових підвалин

Говорячи про фінансовий бюджет, треба підкреслити, що КІУС не має досить прибутків, щоб достатньо фінансувати всі нинішні програми. Це викликає особливе занепокоєння, тому що, незважаючи на наші найкращі зусилля і добрий успіх у кампаніях по зборі коштів, все ж таки передбачається, що протягом наступних п'яти років, з огляду на нещодавні незадовільні

показники ринкової діяльності, прихід з вічних фондів зменшиться. У той же час, нема надії на додаткові урядові фінансування. Єдиний наш відгук на цю неминучу кризу — це отримати більше грошей. КІУС зробив перший крок в організації більш систематичної та інтенсивної кампанії по зборі фондів. Інститут вдячний за отримання окремої дотації, що дала можливість найняти працівницю з розвитку фондів Анну Біско, яка розробить і допоможе втілити в життя стратегії по зборі фондів для інституту.

Одним словом, КІУС потребує значних нових фондів, щоб здійснити свою місію розвитку, збереження та поширення знань про Україну та українців. Одночасно з тим, як ми будемо пробувати і далі розвивати успіхи в наших стосунках з урядами та в отриманні дотацій, які ми мали останніми роками, головне потенційне джерело прибутку надходить від Вас, дорогий читачу. Саме Ваша щедрість в минулому дає нам надію на майбутнє.

Зенон Когут, директор

Канадський інститут українських студій

CIUS, 450 Athabasca Hall
University of Alberta
Edmonton, AB, Canada T6G 2E8

Телефон: (780) 492-2972
Телефакс: (780) 492-4967
Електронна пошта: cious@ualberta.ca
Вебсайт: www.cius.ca

У справах, що стосуються Електронної енциклопедії українознавства, «Журналу українознавчих студій», Видавництва КІУСу, Центру ім. Петра Яцика просимо звертатися за адресою:

Canadian Institute of Ukrainian Studies
1 Spadina Crescent, Rm. 109
University of Toronto
Toronto, ON, Canada M5S 2J5

Телефон: (416) 978-6934
Телефакс: (416) 978-2672
Електронна пошта: cious@utoronto.ca

Новини КІУСу

Проект моніторингу виборчого процесу в Україні

10 вересня 2004 р., пан Борис Вжесневський, нещодавно обраний депутатом Парляменту Канади від дільниці Етобікок-Центр торонтського виборчого округу, вручив КІУСові чек на суму 250 000 доларів. Щедрий дар від імені його родинної добродійної фундації «Допомога Україні» був призначений на фінансування проекту «Українського проекту прозорого моніторингу виборів 2004» (УППМВ).

У рамках проекту, під керівництвом КІУСу, в Україну були вислані канадські експерти з метою розробки та проведення семінарів безстороннього характеру з питань виборчого законодавства, політичних курсів та процедур для представників місцевих виборчих комісій та виборчих наглядачів. Таким чином, через поглиблення розуміння законодавства, пов'язаного з виборчим процесом, урядових політичних курсів та процедур, які проводяться до виборів та під час виборчого процесу, УППМВ мав на меті підтримати демократичний розвиток в Україні напередодні президентських виборів в Україні.

Щедру пожертву прийняли від імені Альбертського університету доктор Ендрю Грінша, заступник віце-президента з наукових досліджень, та від імені КІУСу — його директор, доктор Зенон Когут. У своєму вступному слові під час презентації п. Вжесневський наголосив, що Україна є єдиною — окрім

Борис Вжесневський підписує чек для КІУСу. Праворуч від нього сидить Ендрю Грінша, заступник віце-президента з наукових досліджень. Стоять (зліва-направо): Сергій Плохій та Зенон Когут (КІУС)

балтійських країн — пострадянською державою, в якій існує життєздатна опозиція, що є запорукою існування будь-якої демократії. «Канада та українські канадці, — сказав він, — мають відіграти важливу роль у підтримці тривалого демократичного розвитку України і можуть допомогти через такі інституції, як КІУС». «Хоч люди мають схильність дивитися на університети, як на «вежі зі слонової кістки», на певних відтинках часу діяльність таких закладів, як КІУС, може мати вплив на життя мільйонів», — підкреслив п. Вжесневський. Він зазначив також, що цей конкретний проект може підготувати до тисячі виборчих наглядачів в Україні. Саме тому, за його словами, «було легко виписати цей чек, тому що ця праця допоможе українцям в Україні».

Д-р Грінша подякував п.

Вжесневському від імені Альбертського університету і зазначив, що міжнародні зв'язки є справами надзвичайної важливості для університетської громадськості та зокрема КІУСу, досягнення якого в науці та внески в ділянку міжнародних стосунків заслуговують високої оцінки. Д-р Когут також подякував п. Вжесневському і звернув увагу присутніх на той факт, що КІУС має вже понад вісім років досвіду праці в Україні, керуючи проектами, які фінансувалися Канадською Агенцією міжнародного розвитку (CIDA) і сприяли поширенню демократичного розвитку, унаслідок чого КІУС уже має відповідну інфраструктуру в Україні. Пан Дмитро Якута очолив проект від КІУСу, а неурядова організація «Фундація «Громадянська енергія» була партнером КІУСу в Україні.

Син українських іммігрантів, п.

Вжесневський є нинішнім президентом і власником відомої пекарні «Future Bakery» та крамниці молочних продуктів «M-C Dairy» — двох досить успішних підприємств з штаб-квартирою у м. Етобікок. На відзначення його успіхів та новаторства, «Ontario Business Journal» (журнал «Онтарійський бізнес») назвав п. Вжесневського одним із ста найкращих підприємців Онтаріо («Top 100 Entrepreneurs»). Пекарня «Future Bakery», яку заснували його дідусь і бабуся, має сьогодні 80 працівників. Він перебрав керівництво родинним підприємством у віці 22 роки, після отримання бакалаврату з комерційної справи в Торонтському університеті.

Пан Вжесневський присвятив значну частину свого життя праці з громадськими групами та гуманітарним справам як у Канаді, так і поза її межами. Ще до розпаду Радянського Союзу він підтримував групи сприяння людським правам та демократичним реформам в Україні. Нині родина Вжесневських продовжує працю в Україні, фінансуючи та організовуючи допомогу сиротам і виділяючи стипендії здібним, але малозабезпеченим студентам.

Новий посол України відвідує КІУС

Провінція Альберта стала місцем першої офіційної візити новопризначеного посла України до Канади, Його Ексцеленції Миколи Маймескула, куди він прибув на запрошення прем'єра Ралфа Клайна. Під час свого перебування в Едмонтоні д-р Маймескул відвідав Канадський інститут українських студій, де він зустрівся з представниками КІУСу та викладацького й адміністративного штату Альбертського університету. Вищеподана фотографія

На фотографії (зліва-направо): Сергій Плохій (КІУС), Оленка Білаш (Факультет освіти), Микола Маймескул (Посол України до Канади), Анна Біско (КІУС), Наталя Пилип'юк (Факультет модерних мов та культурологічних досліджень) і Богдан Клід (КІУС).

була взята на прийнятті після офіційного підписання 11 серпня 2004 р. Протоколу про наміри (ППН) між провінцією Альберта та Івано-Франківською областю. ППН уможливить тіснішу співпрацю між цими двома регіонами в кількох напрямках, включно з ділянками освіти, сільського господарства, музейної справи, туризму та громадського розвитку.

Документи Британського уряду про Україну

У 1997 р. Видавництво КІУСу опублікувало науковий довідник № 60 (Документи Британського Міністерства закордонних справ про Україну та українців за 1917—1948 рр.), який підготовував Ярослав Кошів. Ця праця на 300-х сторінках є довідником до понад 1 500 сторінок документів Міністерства закордонних справ, копії яких п. Кошів зробив у Державному

архіві в Лондоні в рамках дослідчого проекту, який він розпочав у 1980-х роках (і який фінансував КІУС). Окрім офіційних звітів та переписки з обговореннями багатьох сторін українського питання у першій половині двадцятого століття, ці документи торкаються також таких тем, як польська урядова політика в міжвоєнній Західній Україні, голод 1932—33 рр., політичні події під час Другої Світової війни і доля українських переміщених осіб після війни.

Переплетений комплект цих документів зберігався у бібліотеці КІУСу і служив дослідчою базою для науковців. Під час зимового семестру 2004 р. дві студентки Бібліотечної школи Альбертського університету, Тетяна Полякевич і Маргарет Декорбі, у рамках свого бібліотечного практикуму підготували другий комплект документів Міністерства закордонних справ для переплетення та каталогування. Проект координувала бібліотекарка з германістики та славістики Еріка Банська. Цей комплект з 32-х томів, а також примірник наукового дові-

дника, закаталогізовані в бібліотеці Альбертського університету під назвою «British Foreign Office Files on Ukraine and Ukrainians, 1917-1948» (call no. DK 508.79 K675 1917).

Анна Біско призначена керівником програми розвитку фондів

Канадський інститут українських студій з приємністю повідомляє, що п. Анна Біско приєдналася до штату інституту із завданням керувати програмою розвитку фондів. Це призначення на один рік було уможливлене завдяки співпраці між відділом зовнішніх зв'язків Бюро розвитку фондів Альбертського університету та Фонду Катедри Українознавства з Нью Йорку, яка підтримує завдання, програми та діяльність КІУСу. До кола обов'язків п. Біско входить планування та координування праці над проектами, спрямованими на те, щоб збіль-

Анна Біско біля Дошки вшанування меценатів КІУСу

шити видимість КІУСу та Альбертського університету, а також встановити й підтримувати зв'язки з меценатами.

Пані Біско має довготривалі зв'язки з КІУСом: спершу, як магістерська стипендіатка, а пізніше — як перша координаторка Методичного кабінету української мови (МКУМ, 1986—88 рр.) і потім — як помічниця редакційної колегії та управителька бюро проекту «Енсу-

clopedia of Ukraine» (Енциклопедія України, 1993—95 рр.). Виїхавши з Едмонтону в 1988 р., Анна Біско продовжувала брати участь у різних проєктах МКУМу і виконувала обов'язки його директора протягом шести місяців у 2000—01 роках. Перед приходом до КІУСу вона керувала проєктом розвитку українських засобів для вищого шкільного рівня при Українському центрі засобів та розвитку (УЦЗР) при Коледжі ім. Гранта МакЮвана (Едмонтон).

Приступаючи до праці на цій посаді, п. Біско сказала: «Мені дуже приємно повернутися назад до КІУСу. Я завжди була переконаною прихильницею інституту і твердо вірю, що українська громада мусить бути представлена в усіх аспектах та на всіх рівнях суспільства, зокрема, в академічній сфері. Хоч посада керівника програми розвитку фондів несе за собою багато випробувань у сьогоднішньому економічному кліматі, я готова до цих випробувань і до співпраці з працівниками інституту, меценатами та громадою.»

З п. Біско можна зв'язатися листово чи телефоном (на число (780) 492-2972) або електронною поштою: <abiscoe@ualberta.ca>.

Григорій
Зіржа
З Б І Р Н И К
В І Н Ш У В А Н Ь

Упорядкувала Ета Арчер

Over 90 greetings and verses to help celebrate the Christmas and New Year season!

Available now for \$14.95

Order through your local Ukrainian bookstore or direct from the publisher:

Ukrainian Language
Education Centre

ph: (780) 492-2904
fx: (780) 492-4967
ulec@ualberta.ca

Проекти та програми

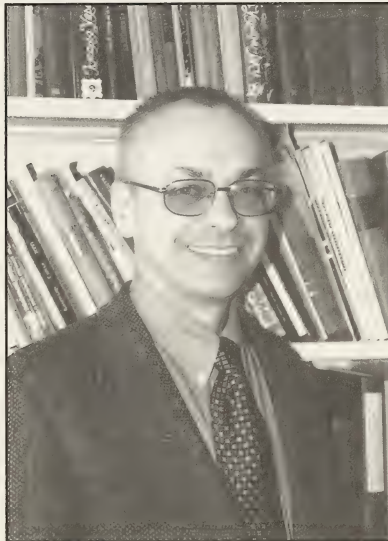
Східній інститут українознавства ім. Ковальських у Харкові

Місто Харків здобуло двозначну репутацію в українській свідомості. З одного боку — традиції слобідського українського козацтва та інтелектуального культурного руху нової доби; з другого — радянські часи, коли місто двічі було столицею: на короткий час — Донецько-Криворізької республіки в 1918 р. і на довший, до 1934 р., — Наддніпрянської України. Молоде покоління епохи «розстріляного відродження» залишило нам відчуття суперечливого роздвоєння між цими двома образами Харкова — російсько-радянським і українським.

Після проголошення української незалежності, Харків несподівано опинився у новій геополітичній та культурній ситуації. Він знову став прикордонним з Росією містом і водночас відкрився сучасним впливам глобалізації. Тут, як у краплі води, віддзеркалилася клясична для всієї України проблема поєднання українського з модерним. Адже історія довела: українізація не є й не може бути звичайним «поверненням до витоків». Вона стає конкурентною лише тоді, коли поєднується з сучасним.

Дозволю собі в зв'язку з цим ще один коротенький спогад з недавнього минулого. Один мій знайомий — історик, професор і, за його словами, щирий патріот — після проголошення Акту державної незалежності України не спав усю ніч. Рано вранці він прокинувся, чисто поголився, одяг краватку й

вийшов на зустріч новому життю. Усюди, куди вели його веселі ноги, говорив він лише добірною українською мовою й вимагав того ж від усіх співрозмовників — у трамваї, у кав'ярні, на роботі. Після численних поневірянь, глузувань і не дуже приємних розмов громадянин «нової великої європейської держави» повернувся додому розлученим і

Володимир Кравченко, директор Східного інституту українознавства ім. Ковальських у Харкові

глибоко розчарованим. Дива чомусь не сталося. Плюнувши на сентименти, наш знайомий узявся заробляти гроші всіма правдами й неправдами...

Власне, цей приклад є характерним для ментальності багатьох українців, і то не лише в Харкові. Дива не сталося. Тому подбаймо, панове, про себе. Інстинкт особистого виживання завжди перемагав ідею громадської солідарності. Теорія органічної, на німецький кшталт праці, без розрахунку на блискавичний, а відтак ефемерний результат не пустила глибокого коріння в українському суспільстві. Вона здобула сприятливий ґрунт

для цього в іншому соціально-культурному середовищі, передусім на Заході. Проте советський спосіб життя виявився для неї згубним. Чого більше в сучасному українському суспільстві — советськості, чи українськості — знає кожен, хто тут побував...

Коли чотири роки тому Канадський інститут українських студій розпочав сміливий проект підтримки та розвитку українознавства на Сході України за ініціативою бл. п. Михайла Ковальського та Дарії Муцак-Ковальської, ніхто не сумнівався в тому, що природним осередком цієї діяльності має бути саме Харків. Сміливість цього задуму мала інші коріння. Потрібно було піднятися над сентиментами української громади Північної Америки на користь «другої України» — східної, попри негативні стереотипи в її сприйнятті. Ще більш важливим було те, що в основу проекту закладалася ідея органічної праці — тривалої, методичної, зовні не завжди помітної, але від того не менш ефективної. В кінцевому рахунку йшлося про створення на Сході нового осередку українського модерного інтелектуального впливу.

Важливим кроком на цьому шляху можна вважати виникнення у 2000 р. Східного інституту українознавства ім. Ковальських у Харкові, покликаного втілювати в життя Програму дослідження Східної України ім. Ковальських для східних областей. Це громадська установа, що не має постійного штату працівників і виступає в ролі координуючого осередку регіонального рівня. Інститут розробляє та здійснює українознавчі програми, навколо яких зосереджуються виконавці з різних установ Харкова, Харківщини, деяких інших міст

Східної України.

З 2003 р. основним партнером Інституту виступає Запорізький науковий осередок на чолі з професором Анатолієм Бойком. На черзі — встановлення постійних контактів з такими містами, як Чернігів, Суми, Дніпропетровськ, Одеса. Інститут прагне до того, щоб створити мережу з'єднаних між собою громадських організацій українознавчого напрямку. Їхня діяльність, побудована на нових організаційних засадах, дозволила б у перспективі оновити інтелектуальну атмосферу в науковому середовищі, що й далі несе на собі відчутний тягар совєтської спадщини. Можливо, з цієї причини Інституту доводиться постійно зустрічатися з прихованим або відкритим опором.

Наукові проекти Інституту розраховані, переважно, «на виріст» і мають перспективний характер. Це можна сказати, зокрема, про міжнародний історико-культурологічний щорічник «Схід-Захід», який вже встиг здобути собі ім'я в сучасному українознавстві. До кінця 2004 р. мають побачити світ його 7 та 8 випуски, присвячені, відповідно, історії українських університетів і проблемі Переяславської ради 1654 р. Не менше значення має створення інформаційно-аналітичного сайту Інституту, на сторінках якого відображається поточна інформація про громадське, культурне, національне та наукове життя Харкова та регіону в цілому (<http://keui.univer.kharkov.ua/keui.htm>). Великі надії покладаються також на щорічний конкурс студентських наукових робіт у галузі українознавства на здобуття премії імені Ковальських. Географія конкурсу охоплює практично всю Східну Україну.

За чотири роки свого існування Інститут виступив організатором серії міжнародних наукових конфе-

ренцій, присвячених, зокрема, проблемам історичної пам'яті та свідомості українського суспільства, національному питанню на Сході України, історії університетської освіти в Україні, Переяславській раді 1654 р. Поряд з цим, регулярно влаштовуються наукові семінари, «круглі столи» та читання. Серед них можна пригадати передусім ті, що були присвячені пам'яті Юрія Шевельова та Григорія Костюка, 100-річчю української Біблії, проблемам націонал-комунізму початку 20 століття, Українській Державі гетьмана П. Скоропадського, річниці приєднання Криму до України.

Співробітники Інституту виступають не лише в ролі організаторів, але й науковців. Ними започатковані нові наукові проекти, пов'язані, зокрема, з вивченням національної ідентичності на Слобожанщині, підготовкою серії «Україна в записках мандрівників і мемуарах», дослідженням місця Харкова в українському культурно-національному процесі, а також культурному феномену українсько-російського прикордоння. Особливе місце в науковій діяльності Інституту займає масштабний проект збирання та дослідження писемних та усних джерел з історії південної України, розроблений професором Анатолієм Бойком.

Володимир Кравченко, директор

У пошуках паперів гетьмана Івана Мазепи

Частина архіву Івана Мазепи, який вважався загубленим під час знищення Батурина у 1708 р., була віднайдена у Санкт-Петербурзі, Росія. Повідомлення про це захоп-

люючи відкриття було зроблене д-ром Татьяною Яковлевою з Санкт-Петербурзького університету на конференції, яка відбулася у Санкт-Петербурзі 27-29 травня 2004 р. і була співспонсорована КІУСом.

Відкриття невідомих листів, написаних самим Іваном Мазепою та надісланих йому, було зроблене д-ром Яковлевою під час її досліджень документів козацької доби в архіві Александра Меншикова, правої руки імператора Петра і командира російських військ, які захопили і спалили Батурин. Існування цих листів привело д-ра Яковлеву до висновку, що архів Мазепи не був спалений у Батурині, але був захоплений Меншиковим. Вона також думає, що Меншиков, який був загальновідомий своєю жадібністю, захопив не тільки папери Мазепи, але також його цінну бібліотеку. Д-р Яковлева та її студенти продовжуватимуть пошуки нових документів з архіву Мазепи і будуть також пильнувати, чи не з'являться десь книжки з його бібліотеки.

Татьяна Яковлева нещодавно опублікувала переломну статтю про Мазепу в одному з провідних історичних журналів Росії, в якій вона закликала своїх колег в Росії зробити переоцінку історичної важливості постаті Мазепи в українській та російській історіографії. Зараз вона пише книжку про Івана Мазепу, яку замовило провідне московське видавництво для популярної російської серії «Життя визначних людей».

Програма ім. Ковальських співспонсорує подальші зусилля д-ра Яковлевої та її колег у пошуках архіву та бібліотеки Івана Мазепи. Результати цих зусиль, включно з самими документами, будуть опубліковані.

Від мітології до історії

Продовження з 1-ої сторінки

Переяславську раду, які відбулися по всій Україні. КІУС також співспонсорував три міжнародні конференції про переяславські події. Перша відбулася в Києві у січні 2004 р. — рівно 350 років від дати, коли відбулася Рада. Конференція мала на меті забезпечити форум для наукового обговорення Переяславської угоди та її наслідків і протистояти очікуванім офіційним святкуванням. У цій конференції взяли участь понад 30 науковців з України, Росії, Польщі, США і Канади. Д-р Зенон Когут допоміг організувати конференцію, був головою на кількох сесіях і виступив з доповіддю на тему: «The Pereiaslav Agreement in the Political and Historical Thought of the Hetmanate» (Переяславська угода у політичній та історичній думці Гетьманату).

Конференція широко висвітлювалася в українських засобах масової інформації.

Другий симпозіум був влаштований Східним інститутом українознавства ім. Ковальських у Харкові в березні 2004 р. Він зосередився на питанні «Міти й реальність» і включив у себе доповідь директора Інституту ім. Ковальських Володимира Кравченка під назвою: «Переяславський комплекс в українській історіографії». Третя конференція відбулася у травні 2004 р. у Санкт-Петербурзі (Росія). Завданням цієї конференції було те, щоб зібрати міжнародню групу науковців і в російському оточенні обговорити різні тлумачення українсько-російських відносин, включно з переяславськими подіями.

КІУС доклав значних зусиль для забезпечення того, щоб академічні кола, засоби масової інформації з усього світу та українська громадськість мали авторитетний матеріал про Переяславську угоду та раду. Чи

Конференція про Переяслав у Києві (січень 2004 р.). Виступає Микола Жулинський, директор Інституту української літератури Національної Академії наук України

були ці масові зусилля ефективними? Так виглядає. Тоді як інші проблеми в російсько-українських відносинах (наприклад, події в Тузлі) могли також спричинитися до такого самого ефекту, але як би там не було, на офіційному рівні спостерігалось значне похолодання до «переяславської гарячки». Грандіозні «святкування» ніколи не відбулися і навіть офіційно спонсоровані події та висвітлення в пресі відзначалися значно врівноваженим підходом.

Але міт про союз продовжує підживлюватися тими силами, які мають на меті злиття України з Росією. У той самий час, коли ми влаштовували нашу конференцію у Києві, Спілка православних громад разом з Прогресивною Соціалістичною партією Наталії Вітренко організували переяславські святкування на Софіївському майдані, з молитвами за «перевоз'єднання» України і Росії. Подібно до того, Патріарх Алексій II Російської

Православної Церкви закликав учасників Собору народів Білорусі, Росії та України, який відбувався від 17 до 19 травня 2004 р. у Запоріжжі, залишатися вірними ідеї «воз'єднання», проголошеної 350 років тому під час Переяславської ради.

КІУС, який успішно протистояв і зумів ослабити міт про «воз'єднання», зробив і буде продовжувати робити все, що можливе і в його силах, щоб поставити питання Переяслава назад у сферу історичних досліджень та міркувань.

Зенон Когут

Нові публікації

Спогади описують українську революцію та культурне відродження 1920-х років

Найновіше видання Видавництва КІУСу (CIUS Press), спогади Тетяни Кардиналовської «The Ever-Present Past» (Невідступне минуле), — це цікаве й легке для читання свідчення авторки про її дитинство як доньки генерала царської армії й життя в Росії напередодні революції, згодом — на Кавказі і в Києві, та всі переломні й надзвичайні часи, в яких вона жила пізніше: Української Революції, громадянської війни та українсько-советської війни, українського відродження 1920-х рр. та сталінського терору.

Опинившись після війни біженцем в Америці, на схилі своїх літ п. Кардиналовська (1899–1993) взялася написати історію своїх знайомств та спілкування з провідними українськими політичними та літературними діячами: спершу — як молода дружина Всеволода Голубовича, визначного члена Української Центральної Ради 1917 р. й прем'єр-міністра Української Народньої Республіки (від січня до березня 1918), а згодом — як дружина Сергія Пилипенка, засновника й голови Спілки селянських письменників «Плуг» та одного з провідних культурних діячів Радянської України у 1920-і роки. Як тисячі інших представників української інтелігенції, і Голубович, і Пилипенко були ув'язнені та безслідно зникли під час терору 1930-х років.

Найхарактерніші якості, які пронизують спогади Кардиналовської, — це щирість та людська сердечність. Вони знайомлять читача з відомими українськими політиками та письменниками як особистостями. Голубович, Пилипенко, Микола Хвильовий, Володимир Сосюра, Валеріян Поліщук, Василь Еллан-Блакитний, Остап Вишня та Андрій Головка оживають разом з їхніми хитами та чеснотами. Описи Кардиналовської маловідомих осіб, зокрема її зображення слідчих НКВД та державних прокурорів, які переслідували Пилипенка, і в яких вона пробувала випрохати помилування для нього, подають найбільш викриваючий матеріал книжки. Її спогади про голодомор-геноцид 1932–33 рр. — це найбільш зворушливі уривки тексту.

Книжка Тетяни Кардиналовської «The Ever-Present Past» була видана завдяки щедрій підтримці Вічного фонду ім. Михайла Ковальського і

Дарії Муцак-Ковальської при КІУСі.

Ціна цієї книжки у м'якій обкладинці, ілюстрованої численними фотографіями, — \$22.95. Ви можете придбати її (як також будь-яку іншу публікацію Видавництва КІУСу), вживаючи кредитну картку (VISA, MasterCard, American Express, Discovery), на вебсайті видавництва, через безпечну систему електронних замовлень, за адресою: <www.utoronto.ca/cius>. Можна також зателефонувати або вислати замовлення листом чи факсом (додувши чек або вказавши число кредитної картки), безпосередньо до видавництва за адресою: CIUS Press, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, T6G 2E8; факс: (780) 492-4967; тел.: (780) 492-2973. Ті особи, які придбають цю книжку до 31 січня 2005 р., отримують безкоштовно примірник видання «The Grace of Passing» Джун Дутки (біографія визначного канадського науковця-славіста, лінгвіста, літературознавця та перекладача Константина Андрусишена).

Пам'яті Данила Гусара Струка (1940–1999)

Цього року відзначається п'ята річниця від дня смерті професора Данила Гусара Струка. П'ята річна Меморіальна лекція пам'яті Данила Гусара Струка під назвою «Kyiv through Myth and Imagination» (Київ крізь міт та уяву) була прочитана 14 травня 2004 р. професором Тарасом Кознарським з Відділу слов'янських мов та літератур Торонтського у-ту. Після лекції Роман Сенькусь, гість-редактор «Журналу українознавчих студій», представив новий випуск

журналу (том 27, числа 1–2), присвячений пам'яті Данила Гусара Струка. Цей спеціальний випуск «Журналу українознавчих студій» на пошану Данила Гусара Струка складається з вісімнадцяти статей про українську літературу та однієї статті з лінгвістики.

Данило Гусар Струк був відомим науковцем у ділянці української літератури, праця якого була також тісно пов'язана з КІУСом. Від 1967 р. він викладав курси з української мови та літератури в ун-ті. У 1982 р. він став відповідальним редактором, а в 1989 р. — головним редактором «Encyclopedia of Ukraine» (Енциклопедія України). З 1990 р. він був співдиректором КІУСу, відповідаючи за Торонтське бюро.

Підтримка проекту «Internet Encyclopedia of Ukraine» зростає

Проект «Internet Encyclopedia of Ukraine (IEU)» (Енциклопедія України в «Інтернеті») був започаткований р. для розробки в рамках Інтернету вичерпного джерела інформації про Україну та українців англійською мовою. У своєму завершеному вигляді «IEU» буде включати понад 20 000 статей та енциклопедичних гасел, які будуть доповнені тисячами мап, фотографій, ілюстрацій, таблиць, звукозаписів та мультимедійних матеріалів. Вебсайт «IEU» доступний за адресою:

<www.encyclopediaofukraine.com>. Кількість енциклопедичних гасел вже перевищує 1 300 гасел.

Значна кількість окремих осіб та установ підтримала фінансово проект у 2003 та 2004 рр. Найщедріша пожертва надійшла від пані Дарії Муцак-Ковальської з Торонта, яка через свій дар у сумі 100 000

доларів заснувала Вічний фонд проекту «Internet Encyclopedia of Ukraine» ім. Михайла Ковальського і Дарії Муцак-Ковальської. Прибуток з фонду буде фінансувати підготовку енциклопедичних гасел з української історії.

Пані Муцак-Ковальська є довголітньою меценаткою КІУСу та українознавства. Спільно зі своїм чоловіком, бл. п. Михайлом Ковальським, завдяки винятково щедрим пожертвам вона сприяла розвиткові важливих починів.

Андрій Чолій

Діяльність Вічного фонду проекту «Internet Encyclopedia of Ukraine» ім. Михайла Ковальського і Дарії Муцак-Ковальської, присвячується пам'яті першого чоловіка пані Дарії, галицького адвоката та українського патріота Андрія Чолія.

Андрій Чолій народився 5 січня 1912 р. в селі Верхня Калушського повіту. Незважаючи на складні особисті обставини та численні перешкоди, які стояли перед ним, на шляху до вищої освіти в Галичині за польського панування, у 1935 р. пан Чолій закінчив Університет ім. Яна Казимира у Львові зі званням магістра права. Він був активним членом Організації Українських

Націоналістів, за що був арештований під час першої радянської окупації Галичини. У червні 1941 р. Андрій Чолій був закатований у більшовицькій в'язниці у Станиславові (нині Івано-Франківськ) і похований у братській могилі в Дем'яновім Лазі (приблизно 50 км на південь від Івано-Франківська), який зараз перетворено на заповідник. Пам'ять про його життя та відданість українському народові назавжди збережуться у діяльності Вічного фонду та проекту «Енциклопедія України в «Інтернеті».

КІУС також висловлює глибоку вдячність за підтримку «IEU» Відділові навчальних технологій (ВНТ) Міністерства освіти Альберти, який у 2004 р. забезпечив проект дотацією у сумі 25 000 дол. У 2003 р. проект «IEU» отримав 25 000 дол. від ВНТ.

Інші приватні особи і громадські фінансові установи Канади, США та Австралії зробили минулого року значні пожертви на підтримку проекту «IEU». Серед них були: Аркадій Муляк-Яцьківський з Лос Анджелесу (\$5,000), Теофіл Судомляк з Ренаві Парк в Австралії (\$5,000), Українська Кредитова Спілка «Самопоміч» у Філядельфії (\$3,000), Євген Бачинський з Клівленду, Огайо (\$1,000), Українська Національна Федеральна Кредитова Спілка в Нью-Йорку (\$500) та Українська Кредитова Спілка «Самопоміч» в Рочестері, Нью-Йорк (\$400). Географічні віддалі між меценатами проекту є свідченням факту, що проект «IEU» має світовий вплив.

КІУС висловлює сердечну вдячність усім названим тут жертводавцям і всім нинішнім та колишнім добродійцям проекту «Енциклопедія України в «Інтернеті».

Нагороди

Стипендії та дотації – 2004-2005

Освітні стипендії

Бакалярська стипендія ім. Леви Криси

Марта Присташ, педагогічний факультет, Альбертський університет (надалі — ун-т).

Стипендія Меморіального фонду ім. Степана Кобринського

Олена Товстюк, Школа бізнесу, Альбертський ун-т.

Стипендія для педагогічної освіти Вічного фонду Клубу українських професіоналістів і підприємців Едмонтону

Марта Присташ, педагогічний факультет, Альбертський ун-т.

Аспірантські стипендії

Магістерська стипендія Вічного фонду ім. Марусі й Михайла Дорошів

Оксана Бабенко, відділ модерних мов і культурологічних студій, Альбертський ун-т. «Персональні оголошення та гендерна ідентичність у сучасному українському суспільстві».

Докторська стипендія Меморіального фонду ім. Олени Даркович

Марк Андрищик, відділ славістики, Торонтський ун-т. «Громада інших: Ідентичність українського інтелектуала у пострадянській прозі».

Тетяна Нарожна, відділ політології, Альбертський ун-т. «Західна допомога у перехідному періоді Східної Європи: Реформування політики допомоги».

Микола Сорока, відділ модерних мов і культурологічних студій, Альбертський ун-т. «Переміщення та література: Твори Володимира Винниченка».

Докторська стипендія ім. Петра Яцика

Сергій Біленький, відділ історії, Торонтський ун-т. «Східна Європа в пошуках нації (національності): Романтичний націоналізм в Україні, Польщі і Росії 1830—1840 рр.».

Постдокторські та інші стипендії

Дослідчо-навчальна стипендія ім. Непораних

Марія Ревакович, Колумбійський ун-т. «Пострадянська література в Україні: Ідентичності й канони».

Меморіальна стипендія ім. Івана Коляски та дотації Меморіального фонду ім. Івана Коляски

Наталія Федорович, Інститут історичних досліджень,

Львівський національний ун-т. «Українська жінка в Другій світовій війні».

Ростислав Мельників, Харківський державний педагогічний ун-т. «Теорія і практика українських літературних груп у 1920—1930 рр.».

Юрій Мицик, факультет історії та політології, Національний ун-т «Кієво-Могилянська академія». «Українська Православна Церква в період Гетьманщини (1648—кінець XVIII ст.): Джерела та історіографія».

Оля Гнатюк, інститут славістики, Польська Академія наук, Варшава (дотація фінансована спільно з Вічним фондом ім. Олега Зуєвського). «Шляхи перетворення культурної та політичної ідентичності: Вісниківці».

Дослідчі дотації

Меморіальний фонд ім. Володимира Дилинського

Ярослав Кіт, філософський факультет, Український Вільний Ун-т, Мюнхен. «Пакт Гітлера-Сталіна 23 серпня 1939 р.: Дипломатичні та демографічні аспекти».

Меморіальний фонд ім. Михайла Захарука

Оксана Коваленко, Інститут народознавства, НАН України (дотація фінансована спільно з Програмою дослідження Східної України ім. Ковальських). «Історична топографія полкового міста Лівобережної України (на прикладі Полтави XVII-XVIII ст.)».

Вічний фонд ім. Олега Зуєвського

Оля Гнатюк, інститут славістики, Польська Академія наук, Варшава (дотація фінансована спільно з Меморіальним фондом ім. Івана Коляски). «Шляхи перетворення культурної та політичної ідентичності: Вісниківці».

Меморіальний фонд ім. Миколи Кліда

Віктор Сусак, відділ історії та соціології, Львівський національний ун-т (дотація фінансована спільно з Вічним фондом ім. родини Юхименків та Програмою дослідження Східної України ім. Ковальських). «Регіональні особливості політичної культури сучасного українського суспільства: Приклади міст Львова та Донецька».

Програма дослідження Східної України ім. Ковальських

Ігор Ситий, Чернігівський музей історії. «Доба І. Мазепи в документах: Мазепина Книга».

Іван Стороженко, факультет історії, Дніпропетровський національний ун-т. «Богдан Хмельницький і воєнне мистецтво в воєнних діях 1648-1657 рр.»

Володимир Мезенцев, відділ слав'янських мов та літератур,

Торонтський ун-т. «Археологічні розкопки в Батурині в 2004 р.»

Віктор Сусак, відділ історії та соціології, Львівський національний ун-т (дотація фінансована спільно з Вічним фондом ім. родини Юхименків та Меморіальним фондом ім. Миколи Кліда). «Регіональні особливості політичної культури сучасного українського суспільства: Приклади міст Львова та Донецька».

Оксана Коваленко, Інститут народознавства, НАН України (дотація фінансована спільно з Меморіальним фондом ім. Михайла Захара). «Історична топографія полкового міста Лівобережної України (на прикладі Полтави XVII-XVIII ст.)».

Гелінада Грінченко, відділ українознавства, Харківський національний ун-т. «Усні історії остербайтерів — збірка джерельних матеріалів».

Татьяна Яковлева, відділ історії, Санкт-Петербурзький державний ун-т. «Документи Гетьманату в архівах та бібліотеках Санкт Петербургу».

Вічний фонд ім. Василя Кравченка

Марсіл Фаркшатов, Санкт-Петербурзький інститут історії, Російська Академія наук. «Полеміка через кордони: А.-З. Валіді та А. П. Ковалевський як дослідники «Дорожніх записок» Ібна Фадлана про його поїздки з Багдаду на Волгу в 921-922 рр.»

Вічний фонд ім. Олександра і Галини Кулагиних

Оксана Прокоп'юк, факультет історії, Київський національний ун-т. «Київська митрополія у 1721-1786 рр.: Система управління».

Вічний фонд ім. Дмитра і Стефанії Куп'яків

Роман Кутувий, факультет історії України, Волинський державний ун-т, Луцьк. «Політика ОУН щодо польського населення Волині під час Другої світової війни».

Меморіальний фонд ім. Нестора Печенюка

Вера Ченцова, Інститут історії, Російська Академія Наук, Москва. «Східна церква та Україна в 40-50 рр. XVII ст.)».

Сергій Головащенко, відділ філософії та релігієзнавства, Національний ун-т «Кієво-Могилянська академія». «Святе Письмо в конфесійній культурі українців».

Вічний фонд ім. родини Ремезів

Рената Руснак, факультет міжнародних досліджень і політології, Ягеллонський ун-т, Краків. «Антологія української поезії і прози у польських перекладах Б. Лепкого».

Вічний фонд ім. родини Стасюків

Роберт Климаш, Вінніпег, Манітоба. «Кореспонденція та інша документація Володимира Климкова (1926-2000 рр.)».

Вічний фонд ім. Целестина й Ірини Суховерських

Юрій Макар, відділ міжнародних відносин, Чернівецький національний ун-т. «Від депортації до депортації: 3 історії Холмщини і Підляшшя».

Вічний фонд ім. Тимофія та Євгенії Таборовських

Світлана Кагамлик, Центр українознавства, Київський національний ун-т. «Заповіді української духовної еліти XVII-XVIII ст.»

Меморіальний фонд ім. Марусі Онищук та Іванка Харука

Юрій Мищик, кафедра історії, Національний ун-т «Кієво-Могилянська академія». «Трагедія українського голодомору-голокосту 1932-1933 рр. у свідченнях очевидців.»

Вічний фонд ім. родини Юхименків

Віктор Сусак, відділ історії та соціології, Львівський національний ун-т (дотація фінансована спільно з Меморіальним фондом ім. Миколи Кліда та Програмою дослідження Східної України ім. Ковальських). «Регіональні особливості політичної культури сучасного українського суспільства: Приклади міст Львова та Донецька».

Дякуємо за Вашу підтримку!

КІУС щиро вдячний усім своїм жертводавцям. Пожертви на КІУС підтримують розвиток українознавства через фінансування програм та проєктів, стипендій для студентів й аспірантів та дотацій для науковців.

Пожертви на КІУС не обкладаються податками ні у Канаді, ні в США.

Жертводавців із Канади просимо виписувати чек на *Canadian Institute of Ukrainian Studies*. Пожертви на КІУС у межах Канади можна висилати у включеній конверті.

Жертводавців зі США просимо виписувати чек на *University of Alberta Foundation USA, Inc.* і пересилати на адресу:

CIUS
450 Athabasca Hall
University of Alberta
Edmonton, AB, Canada T6G 2E8

З усіх питань заснування іменних або цільових фондів при КІУСі просимо звертатися до директора інституту.

Звіт про Вічні фонди

Вічні фонди відіграють вирішальну роль у підтримці діяльності КІУСу та розвитку українознавства. Вони подані за порядком їхнього заснування. Загальні суми включають усі пожертви, які надійшли до 31 серпня 2004 р. Тільки річний прибуток з недоторканого основного капіталу фондів використовується на проекти, стипендії, дотації та субсидії.

Якщо Ви бажаєте зробити пожертву чи заснувати фонд, просимо користуватись анкетой, що знаходиться у середині цього бюлетня.

Вічний фонд ім. родини Лева Криси: \$32,682

Фонд був заснований паном Левом Кресою (Едмонтон, Альберта) у грудні 1981 р. Щорічно виділяється принаймні одна бакалаврська стипендія з українських та українсько-канадських студій.

Вічний фонд КІУСу: \$807,870

Заснований у вересні 1986 р. зі спадщини бл. п. Юрія Диби (Ванкувер, Британська Колумбія) і бл. п. Катерини Миськової (Едмонтон, Альберта), а також із пожертв приватних осіб та установ Канади й США. Прибуток фонду призначений на фінансування поточних проєктів КІУСу.

Меморіальний фонд ім. Володимира і Дарії Кубійовичів: \$429,983

Заснований у листопаді 1986 р., згідно заповіту, зі спадщини бл. п. професора Кубійовича і доповнений дотацією уряду Альберти у співвідношенні 2:1. Прибутки з фонду допомогли фінансувати «Енциклопедію українознавства», «Encyclopedia of Ukraine», видання «Історичного атласу України» проф. Кубійовича і наукову діяльність Наукового товариства ім. Шевченка в Сарселі (Франція). Тепер фонд підтримує проєкт «Internet Encyclopedia of Ukraine» (Енциклопедія України в «Інтернеті»).

Меморіальний фонд ім. Марусі Онищук та Іванка Харука: \$126,058

Заснований у грудні 1986 р. п. Петром Малофієм (Едмонтон, Альберта). Прибутки уможливають виділення стипендій студентам із Снятинського району, які здобувають освіту в Чернівецькому національному університеті і вивчають такі ділянки українознавства, як історія, політологія, право та економіка.

Архівний вічний фонд ім. Стефанії Букачевської-Пастушенко: \$300,000

Заснований у січні 1987 р. п. Стефанією Букачевською-Пастушенко (Вестон, Онтаріо) і доповнений дотацією уряду Альберти у співвідношенні 2:1. Прибуток з фонду фінансує архівні дослідження, упорядкування й укладення каталогів існуючих збірок та видання дослідчих довідників. На сьогоднішній день за допомогою цього фонду видано більше ніж 30 довідників.

Вічний фонд Клубу українських професіоналістів і підприємців Едмонтону: \$600,125

Заснований у квітні 1987 р. і доповнений дотацією уряду Альберти у співвідношенні 2:1. Прибуток з фонду фінансує діяльність Методичного кабінету української мови (МКУМ), яка включає розробку, видання і впровадження навчальної серії «Нова» для учнів і вчителів двомовних шкіл. Окрім того, фонд також фінансував професійне вдосконалення учителів.

Вічний фонд ім. Михайла й Дарії Ковальських: \$1,950,000

Заснований у грудні 1987 р. панєю Дарією Муцак-Ковальською та бл. п. Михайлом Ковальським (Вестон, Онтаріо) в розмірі \$100,000 і доповнений дотацією уряду Альберти у співвідношенні 2:1. Прибуток з фонду фінансував наукові дослідження та публікації, а також стипендії. У 1998, 1999 та 2000 роках панство Ковальські додали до основного капіталу ще \$1,650,000 і попросили, щоб усі прибутки фонду використовувалися на новостворену Програму дослідження Східної України ім. Ковальських. Це включає фінансування Східного інституту українознавства ім. Ковальських, заснованого при Харківському університеті в 2000 р.

Меморіальний фонд ім. Петра Чорного: \$30,000

Заснований у червні 1988 р., згідно заповіту, зі спадщини бл. п. Петра Чорного (Торонто, Онтаріо). Прибуток з фонду допоміг фінансувати видання «Encyclopedia of Ukraine», а тепер використовується для виділення дотацій науковцям з України.

Вічний фонд інвестиційного клубу «Козбїлд»: \$105,546

Заснований у червні 1988 р. приватним торонтським клубом капіталовкладень і доповнений дотацією уряду Альберти у співвідношенні 2:1. Прибуток з фонду фінансує наукові публікації з українознавства.

Вічний фонд ім. Петра Яцика: \$3,000,000

Заснований у червні 1988 році бл. п. Петром Яциком (Missisaga, Онтаріо) і доповнений дотацією уряду Альберти у співвідношенні 2:1. Прибуток з основного капіталу фінансує діяльність Центру досліджень історії України ім. Петра Яцика при КІУСі, головним проектом якого є англійський переклад монументальної десяти томної «Історії України-Руси» Михайла Грушевського. Окрім того, виділяються дослідчі дотації науковцям з українознавства.

Вічний фонд ім. родини Стасюків: \$1,496,595

Заснований у липні 1988 р., згідно заповіту, зі спадщини бл. п. Євдокії Стасюк (Торонто, Онтаріо) і доповнений дотацією уряду Альберти у співвідношенні 2:1. Прибуток з фонду фінансує діяльність Програми вивчення сучасної України ім. Стасюків та видання КІУСу.

Вічний фонд ім. Анни і Нікандра Буковських: \$117,680

Заснований у листопаді 1988 р. п. Анною та бл. п. Нікандром Буковським (Саскатун, Саскачеван). До 1996 р. фонд фінансував наукові дослідження та публікації з українських і українсько-канадських студій. На прохання засновниці фонд тепер фінансує Програму вивчення українських церков.

Меморіальний фонд ім. Нестора і Зеновії Саломонів: \$26,667

Заснований у грудні 1988 р. панством Василем і Галиною Саломон (Торонто, Онтаріо) для підтримки проектів з української мови та літератури.

Вічний фонд ім. родини Юхименко: \$5,000

Заснований у січні 1989 р. паном Іваном Юхименком (Ізлінгтон, Онтаріо) для фінансування наукових досліджень з історії України, головню XIX та XX століття.

Вічний фонд ім. Олександра і Галини Кулагиних: \$27,000

Заснований у травні 1989 р. Олександром і Галиною Кулагини (Сардіс, Британська Колумбія) для виділення дослідчих дотацій і стипендій молодим і досвідченим науковцям у ділянці українського права.

Вічний фонд українознавства ім. Дмитра Степовика: \$4,000

Заснований у травні 1989 р. Дмитром Степовиком (Україна) для підтримки наукових досліджень та публікацій у ділянці історії українського мистецтва.

Меморіальний фонд ім. Олени Даркович: \$165,180

Заснований у липні 1989 р. д-ром Власом Дарковичем (Едмонтон, Альберта) для підтримки науковців, які готують докторські дисертації у ділянках педагогіки, історії, права, гуманітарних і суспільних наук, жіночих студій і бібліотекарства. Щорічно надається принаймні одна докторська стипендія.

Вічний фонд ім. д-рів Івана та Мирослави Іванців: \$128,929

Заснований у серпні 1989 р. д-ром Мирославою Іванців (Елмвуд Парк, Ілліной, США). До 2001 р. фонд фінансував щорічний науковий обмін між Йоркським університетом (Торонто) й установами в Україні. З 2001 р. прибуток з фонду фінансує стипендії студентам Національного університету «Кієво-Могилянська академія» в Києві.

Вічний фонд обмінів КІУСу з Україною: \$35,640

Заснований у листопаді 1989 р. приватними особами з Канади для придбання технічних засобів для українських наукових установ в обмін за надання стипендій канадським студентам і науковцям.

Вічний фонд ім. Марусі й Михайла Дорошів: \$100,000

Заснований у листопаді 1989 р. бл. п. Михайлом Дорошем (Торонто, Онтаріо) для виділення магістерської стипендії з українських або українсько-канадських досліджень. Щорічно виділяється принаймні одна стипендія.

Вічний фонд ім. Петра та Іванни Стельмахів: \$150,000

Заснований у листопаді 1989 р. Петром та Іванною Стельмахами (Міссісага, Онтаріо) для виділення дослідчих дотацій і стипендій з українознавства. З 1993 р. фонд підтримує діяльність Інституту історичних досліджень при Львівському університеті, а з 1995 р. також щорічно виділяє дві стипендії для студентів історичного факультету Львівського університету.

Вічний фонд ім. Олега Зуєвського: \$20,000

Заснований у грудні 1989 р. бл. п. д-ром Олегом Зуєвським (Едмонтон, Альберта) для підтримки видання літературних праць українських письменників, що живуть поза межами України.

Вічний фонд ім. Тимофія та Євгенії Таборовських: \$20,500

Заснований у квітні 1990 р. Тимофієм і Євгенією Таборовськими (Торонто, Онтаріо) для фінансування досліджень і публікування праць молодих і досвідчених науковців у ділянках українських або українсько-канадських досліджень.

Меморіальний фонд ім. Івана Коляски: \$547,908

Заснований у травні 1990 р. бл. п. Іваном Коляскою (Суррі, Британська Колумбія), Павлиною і бл. п. Петром Кіндрачуками (Вернон, Б. К.), Василем і Юстиною Федейками (Келовна, Б. К.) і українською громадою в Канаді для фінансування стажування та

навчання у Канаді науковців і спеціалістів з України.

Вічний фонд ім. Василя Кравченка: \$10,000

Заснований у лютому 1991 р. бл. п. Василем Кравченком (Ганновер, Німеччина) для виділення стипендій і дослідчих дотацій молодим і досвідченим науковцям у галузі українознавства.

Меморіальний фонд ім. Нестора Печенюка: \$71,000

Заснований у грудні 1991 р. Ярославом і Сонею Печенюк (Садбурі, Онтаріо) для надання дослідчих дотацій молодим і досвідченим науковцям у галузі українських і українсько-канадських досліджень.

Меморіальний фонд ім. Володимира Дилинського: \$42,500

Заснований у січні 1992 р. Мироном Дилинським (Скарборо, Онтаріо) і доповнений дотацією від компанії «Херох Canada». Мета фонду — забезпечити дослідчі і видавничі дотації з українознавства науковцям, які співпрацюють з академічними, культурними та освітніми установами міста Львова.

Меморіальний фонд ім. Миколи Кліда: \$28,225

Заснований у грудні 1992 р. Марією Дякуник (Кітчнер, Онтаріо) та її трьома дітьми, д-ром Богданом Клідом (Едмонтон, Альберта), Мирославом Клідом (Міссісага, Онтаріо) і Марією Задарко (Кітчнер, Онтаріо) для фінансування стипендій та дослідчих дотацій науковцям у ділянці українознавства.

Меморіальний фонд ім. Теодоти та Івана Климів: \$35,353

Заснований у квітні 1995 р., згідно заповіту, зі спадщини бл. п. Теодоти Клим (Едмонтон, Альберта). Прибуток фонду підтримує наукову діяльність КІУСу, включно з виділенням дослідчих дотацій, виданням публікацій, організацією конференцій, здебільшого у співпраці з Чернівецьким національним університетом.

Вічний фонд Програми дослідження українських церков: \$34,209

Заснований у листопаді 1995 р., згідно заповіту, зі спадщини бл. п. Геррі Браткова (Едмонтон, Альберта),

пожертв Братства св. Івана (Едмонтон) та Колегії св. Андрея (Вінніпег, Манітоба). Прибуток фонду підтримує діяльність Програми дослідження українських церков при КІУСі, а також виділення стипендій і видання публікацій з українознавства.

Фонд Меморіальної стипендії ім. Степана Кобринського: \$10,000

Заснований у квітні 1996 р., згідно заповіту, зі спадщини бл. п. Степана Кобринського (Канора, Саскачеван) з метою виділення стипендії канадським студентам, які досягнуть відмінних знань з української мови. Перша стипендія була присуджена в 2000 р.

Меморіальний фонд ім. Остапа-Теофіла Шведа: \$13,905

Заснований у квітні 1996 р. вдовою і дітьми бл. п. Остапа Шведа (Оттава, Онтаріо) — Вірою Швед і Євгеном, Денисом, Пилипом і Марком Шведами. Фонд підтримує проекти Методичного кабінету української мови з професійного вдосконалення учителів у покращенні викладання української мови.

Вічний фонд ім. Степана й Ольги Павлюків: \$50,000

Заснований у серпні 1996 р. Ольгою Павлюк (Етобікок, Онтаріо) для підтримки досліджень і видання праць з української та українсько-канадської історії.

Вічний фонд вечірньої та заочної освіти ім. Стельмахуків: \$21,200

Заснований у жовтні 1996 р. професором Павлом та Анною Стельмахуками (Келовна, Британська Колумбія) з додатковими внесками від Ненсі Шемелюк-Радомської та Мері Орчук. Фонд підтримує вечірню й заочну освіту в Україні, сприяючи підготовці спеціалістів з України, які вже працюють або бажають працювати в цій галузі. Він також може бути використаний канадськими спеціалістами дистанційної освіти для підготовки таких спеціалістів в Україні.

Меморіальний фонд ім. Михайла Захарука: \$10,000

Заснований у листопаді 1996 р. Марією Захарук (Тулз, Альберта) в пам'ять її чоловіка Михайла. Прибутки фонду призначені на виділення стипендій і видавничої справи з українських та українсько-канадських студій.

Вічний фонд ім. родини Ремезів: \$100,000

Заснований у грудні 1998 р. бл. п. Сильвестром Ремезою (Оттава, Онтаріо) для підтримки наукових досліджень та публікацій на тему творчої спадщини Богдана Лепкого та у сфері його інтелектуальних і творчих зацікавлень (сюди можуть входити ті праці з мовознавства, літературознавства, історії, освіти і культури, які відображають часи Б. Лепкого).

Вічний фонд ім. Дмитра і Стефанії Куп'яків: \$50,000

Заснований у грудні 1998 р. Стефанією Куп'як (Мілтон, Онтаріо) для надання стипендій випускникам Буської державної гімназії ім. Євгена Петрушевича у Львівській обл. в Україні, які здобувають вищу освіту у Львівському національному ун-ті на факультеті економіки, філософії (політології), права та міжнародних відносин.

Вічний фонд ім. Целестина й Ірини Суховерських: \$56,500

Заснований у вересні 1999 р. д-ром Целестином-Миколою Суховерським (Едмонтон, Альберта). Щорічний прибуток фонду фінансує магістерські або докторські стипендії вихідцям з Буковини для навчання в Альбертському, Саскачеванському, Торонтському чи інших канадських університетах у ділянках соціології, психології, економіки або українознавства.

Вічний фонд ім. родини Федейко: \$48,346

Заснований у листопаді 2000 Вільямом та Юстиною Федейко (Сейнт-Алберт, Альберта). Метою діяльності фонду є підтримка Українсько-канадської програми, що включає фінансування наукових досліджень, організацію конференцій та громадських заходів, а також підготовку та видання праць у цій ділянці.

Вічний фонд ім. Михайла Ковальського і Дарії Муцак-Ковальської (2000 р.): \$20,000

Заснований у грудні 2000 Дарією Муцак-Ковальською (Торонто, Онтаріо). Основною метою фонду є надання щорічних стипендій на здобуття магістерських, кандидатських, докторських та інших вищих ступенів в

Україні й Канаді. В Україні стипендії надаватимуться у ділянках міжнародних відносин, політології, історії, культурології, економіки, соціології та психології в Національному університеті ім. Івана Франка у Львові, Національному університеті ім. Стефаника в Івано-Франківську та Національному університеті «Києво-Могилянська академія» в Києві. У Канаді стипендії виділятимуться у ділянках української мови, літератури, історії, міжнародних відносин та політології для навчання у будь-якому канадському ун-ті, але перевага надаватиметься студентам Альбертського університету.

Вічний фонд проєкту «Internet Encyclopedia of Ukraine» ім. Михайла Ковальського і Дарії Муцак-Ковальської: \$100,000

Заснований у квітні 2004 р. Дарією Муцак-Ковальською (Торонто, Онтаріо). Основна мета фонду — підтримка проєкту «Internet Encyclopedia of Ukraine» (Енциклопедія України в «Інтернеті») через фінансування підготовки, редагування та усучаснення енциклопедичних гасел, які стосуються історії України.

Семінари та лекції КІУСу (зима 2004 р.)

22 січня. Д-р Дейвид Марплз, Відділ історії та Програма вивчення сучасної України ім. Стасюків (КІУС), Альбертський університет (надалі — ун-т). «Зростаючий злочин Сталіна: Популярні та академічні дебати про український голод 1932—1933 рр.».

4 лютого. Д-р Віталій Бондар, Інститут спеціальної освіти, Академія педагогічних наук України; д-р Майкл Родда та Ігор Кобель, Відділ освітньої психології, Альбертський ун-т. «Перешкоди в освіті дітей з особливими потребами в Україні». Співспонсоровано з

Українським центром засобів та розвитку (УЦЗР) при Коледжі ім. Гранта МакЮвана.

12 березня. Микола Рябчук, стипендіят Меморіального фонду ім. Івана Коляски і професор-гість Відділу модерних мов та культурологічних досліджень, Альбертський ун-т. 38-а річна Шевченківська лекція: «Від “дисфункціональної” до “шантажистської” держави: парадокси постсовєтської трансформації».

26 березня. Д-р Ліза Грекул, Відділ англістики, Університет Британської Колумбії. «Прислухаючись до «всіх

бабиних дітей»: відкриваючи наново українсько-канадську літературу».

2 квітня. Д-р Блеар Рубл, Інститут ім. Кеннана, Міжнародний центр для науковців ім. Вудро Вилсона (Вашингтон, ДК). «Нове обличчя Києва: міжнародні громади мігрантів у столиці України».

14 травня. Д-р Тарас Кознарський, Відділ слов'янських мов і літератур, Торонтський ун-т. Меморіальна лекція ім. Данила Гусара Струка: «Київ крізь міт та уяву».

«Один із найкращих способів, як діаспора може допомогти Україні — це підтримувати і зміцнювати свої власні інституції, такі як Канадський інститут українських студій».

Микола Рябчук, Національний університет «Києво-Могилянська Академія»; стипендіят Меморіального фонду ім. Івана Коляски 2004 р.

